

Pr. Pauliukonis, Worcester

Šių metų kovo mėn. suėjo septynios dešimtys metų nuo pirmo "Aušros" numerio pasirodymo. Ta proga noriu priminti gerb. "Amerikos Lietuvis" skaitytojams "Aušros" atsiradimo sąlygas, jos leidimą ir reikšmę lietuvių tautiniam atgimimui.

1. Pirmieji lietuviški laikraščiai

Žinomo mūsų bibliografijos tyrinėtojo prof. V. Biržiškos yra surasta, kad pirmasis lietuviškas laikraštis buvęs išleistas 1823 m. M. Lietuvoje kunigo N. P. Ostermejerio "Nusidavimai Dievo Karalystėje", kurio išėjė, rodos, tik du numeriai. Antras iš eilės lietuvių laikraštis buvo Fridriko Kelkio pradėtas leisti 1832 m. ir ėjęs iki Didžiojo Karo Karaliaučiuje, vardu: "Nusidavimai apie Evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių." Tai buvo mėnesinis laikraštis, kuris be religinio turinio duodavo kiek žinių iš Prūsų lietuvių gyvenimo, kartais ir iš politikos.

Toliau nuo 1849 m. iki 1880 metų. Karaliaučiuje Fridrikas Kuršaitis leido savaitinį lietuvišką laikraštį "Keleivį", kuris stengėsi išlaikyti krašto lietuvių ištikimus vokiečių valdžiai, su tautos idealais nieko bendro nuturėjo. 1880 m. Kuršaitis pardavė savo laikraštį mokytojui Adamui Einarui. Tas laikraštis pakeistu vardu "Naujasis Keleivis" buvo leidžiamas Tilžėje, Ragainėje ir pagaliau Klaidėje (1880-86).

Kiek įdomesnis buvo karšto lietuvių Martyno Šerniaus "Lietuviška Ceitunga", pradėta leisti 1877 m. Klaipėdoje. Į "Naująjį Keleivį" ir "Lietuvišką Ceitungą" rašinėdavo ir Didžiosios Lietuvos veikėjai, tik privengdami vokiečių valdžios, ne viską dėdavo.

Buvo dar daugiau Prūsų Lietuvoje leidžiamų lietuviškų laikraščių prieš "Aušros" pasirodymą: Klaipėdoje savaitinis "Lietuvininkų Prietelius" (1849 m.), Šilutėje savaitiniai "Šilo Karčemos Apsakimas" (1861 m.) ir "Lietuvininkų Paslas" (1863), Karaliaučiuje mėnesinis laiškelis "Paslas" (1861/2 m.) ir Tilžėje mėnesinis "Pasiauntinystės Laiškelis" (1863-1906 m.).

Visi minėti Prūsų lietuvių laikraščiai, leisti dar prieš "Aušrą", tarnavo tik vietos lietuvių reikalams, neapėmė visų lietuvių gyvenančių Mažojoje ir Didžiojoje Lietuvoje, ir jie nekėlė tautinio lietuvių susipratimo klausimo. Be to, tie laikraščiai buvo spausdinami gotiškais raidėmis, tad Didžiosios Lietuvos lietuviams buvo ir neįskaitomi. Tačiau tie laikraščiai atliko tam tikrą uždavinį, jie paruošė dirvą tikrai lietuviškam tautiškai nusistatęsiam laikraščiui, spausdinamam lotyniškais raidėmis, dėl kurių lietuviams jau dvidešimts metų buvo kovoje, "Aušrai".

2. "Aušros" atsiradimas

Devynioliktasis amžius buvo Europos pavergtųjų tautų išsilaisvinimo, tautinės sąmonės iškilimo, kovos už šventus savo tautos idealus amžius. Pirmoje devyniolikto amžiaus pusėje rusų pavergtoje Lietuvoje tautinį išsilaisvinimą daugiau kėlė sulenkėjusi bajorija, kurį Lietuvos likimą labai ankštai rišo su Lenkijos likimu. Po nepavykusio 1863 m. sukilimo Lietuvos spauda keliariopai padidėjo: uždrausta spauda, uždarytos lietuviškos mokyklos, pradėtas plačiu mastu Lietuvos rusinimas. Tokia rusų spauda sukėlė didžiausią visoje tautoje pasipriešinimą. Tam pasipriešinimui vadovavo jau ne be su-

Nr. 18-19

WORCESTER, MASS., Gegužės (May) 9, 1953

Vol. XXXVI

KOMUNISTAI PASIULĖ NAUJĄ TAIKOS PLANĄ

TOKYO. — Komunistai pasiūlė svarbų naują aštuonių punktų planą išrišimui Korėjos karo belaisvių klausimą ir Jungtinės Tautos tuojaus prašė vienos dienos pertraukos paliaubų svarstymuose, kad galėtų nuspręsti. Komunistai sutiko pertraukai.

Komunistai Panmunjome sakė, kad pagal jų planą, komunistai belaisviai, kurie atsisako eiti namon, pasiliks Korėjoje iki jų likimas bus nuspręstas. Komunistai reikalavo, kad visi toki belaisviai būtų persiųsti į neutrališką kraštą, gi Jungtinės Tautos sakė, kad nepraktiška.

Komunistų planas buvo įteiktas, kada Jungt. Tautų atstovai, pavargę dėl komunistų taktikų, grąšino, kad jų kantrybė baigiasi. Washingtono roportai sakė, kad Jungt. Tautos ketina tuojaus nutraukt derybas, jei komunistai neparodys teisingo noro dėl taikos.

Komunistų korespondentai sakė, kad šiaurės Korėjos generalas Nam II įteikė sekantį planą dėl belaisvių:

1. Ne vėliau du mėnesiu po lenkėjusi bajorija, bet tikri lietuvių patriotai, kilę iš Lietuvos kaimo. Baudžiamos panaikinimas atidarė duris valstiečių vaikams į mokyklas. Anksčiau į mokyklas galėjo eiti tik bajorų vaikai, o dabar ir valstiečių. Naujoji karta, išėjusi mokyklas, suprato tikrus tautos reikalus ir stengėsi uždegti ir minias. Tam reikalui neužteko gyvo žodžio, reikėjo griebtis spaudos. Pradžioje dar nedrasus mėginimai, leidžiami hektografuoti lietuvių studentų laikraščiai: Petrapiilyje "Kalvis Melagis", Maskvoje "Aušra". Pradeda savo straipsnius siųsti į Prūsiose leidžiamus lietuviškus laikraščius. Lietuvišką Ceitungą, "Naująjį Keleivą". Bet kai "Lietuviškos Ceitungos" redaktorius M. Šernius atsisakė spausdinti Dr. J. Basanavičiaus straip. "Apie senovės Lietuvos plius", kuriame buvo nušviesti žiaurūs kryžiuočių darbai Lietuvoje. Kilo reikalas leisti naują laikraštį, kuris apimtų visus lietuvius.

Naujo laikraščio mintį iškėlė didelis Prūsų lietuvių bičiulis ir genialus kalbų žinovas Dr. Jurgis Sauerveinas, kuris 1882 m. "Lietuviškoje Ceitungoje" buvo parašęs straipsnį. Tame straipsnyje buvo iškeltas sumanymas organizuoti lietuvišką draugiją leisti populiariems lietuvių raštams, kad galima būtų išgelbėti Prūsų lietuvius nuo suvokietinimo. Tas straipsnis sukėlė dideles diskusijas tame pat laikraštyje, ir pagaliau buvo prieita prie išvados: "steigti tam tikrą laikraštį visai Lietuvai šviesti."

Iškeltam sumanymui dirvą yra paruošęs Dr. J. Basanavičius privačiais laiškais, laikraščių straipsniais ir asmeniškais pasikalbėjimais su J. Višteliausku, Dr. J. Sauerveinu, J. Mikšu, M. Šerium ir J. Sliupu. Taip gimė "Aušros" idėja.

(tęsa ant 3-čio pusl.)

paliaubų sutarties įvykdymo, abejos pusės be jokių trukdymų perduos grupėse visus karo belaisvius, kurie reikalauja repatriacijos.

2. Kad palengvinti likusiųjų belaisvių sugryžimą į savo namus, abejos pusės sutinka, kad neutrališkų tautų repatriacijos komisija būtų įsteigta iš lygaus skaičiaus atstovų, kurie bus paskirti penkių kraštų. Lenkijos Čekoslovakijos, Šveicarijos, Švedijos ir Indijos. Lenkija, Čekoslovakija, Šveicarija ir Švedija sutiko vadovauti paliaubose.

3. Visi karo belaisviai, abiejų pusių, išskiriant tuos, kurie bus tiesioginiai repatriuoti bus paleisti iš militariškos kontrolės, abiejų pusių, ir perduoti neutrališkų kraštų repatriacijos komisijai.

4. Neutrališkų kraštų repatriacijos komisija tuojaus parūpintų, kad bėgy keturių mėnesių kraštai prie kurių karo belaisviai priklauso turės laisvę išaiškinti visiems belaisviams apie jų grįžimą ir apie sugryžimą prie taikos gyvenimo.

Pataria Sekti Šnipų Kalbas Telefonais

WASHINGTON, D. C. — Atstovas Keating (rep. N. Y.) įteikė Kongresui įstatymo projektą, suteikiantį policijos agentams teisę klausytis pasikalbėjimus telefonais tarp įtariamų priešvalstybinių gaivalų ir šnipų.

Iškviestas į pakomisiją Krašto apsaugos departamento atstovas pasisakė už tokio įstatymo pravedimą, nes tuo būdu palengvėtų kova su užsienio agentais.

Dabar federaliniai teismai visai nesvarsto prokurorų pateiktos medžiagos, kuri yra paremta policijos agentų nugarstais pasikalbėjimais telefonu. Klausytis trečiajam, kad ir valdžios agentui, pasikalbėjimą telefonu, pagal dabartinį įstatymą, reikiama išimama iš žmogaus privatinį gyvenimą.

Paskutinieji Išlaisvinti Skrenda Į Kaliforniją

HONOLULU. — Paskutinis sergančių ir sužeistų amerikonių karių paleistų iš komunistiškų kalėjimų stovyklų Korėjoje skridimas prasidėjo iš Honolulu į Kaliforniją. Dvylika amerikiečių, du kanadiečiai ir šeši iš Columbia, lėktuvu išskrido Hickam Oro bazės ketvirtadienį. Jie už 12 valandų atskris į Travis Oro Jėgas bazę apie 12 valandų vėliau. Kaip tie 135 vyrų, kurie prieš juos atvyko, grupė džiaugiasi be galo ištrūkę iš nelaisvės.

500 IŠGELBĖTI JUROJE

HARWICH, Anglija. — Britų laivas Duke of York susidūrė šiaurinėse Jūrose su J. V. transportu Haiti Victory. Penki šimtai žmonių, daugelis amerikonių buvo išgelbėti. Viena britė moteris mirė, treji žmonės dingo.

KARO BELAISVIAI GRĮŽTA

PANMUNJOM, Korėja. — Vaizdas, kada karc belaisviai išlipa iš ambulansų ir eina į palapines, prieš išlaisvinimą.

Sumažins Armiją 200,000 Kareivių

Karo biudžeto projektas \$2.3 milijonų mažesnis

WASHINGTON, D. C. — Grįžęs iš Europos ir šiaurinės Afrikos gynybos sekretorius Wilson pirmadienį patvirtino ateinančių metų karo biudžeto projektą, kurio suma yra 52.3 bil. mažesnė už prezidento Trumano siūlytą biudžetą.

Naujosios vyriausybės karo biudžetas (nuo liepos 1 d.) numatytas \$43.1 bil. Trumano vyriausybė reikalavo ateinantiems metams skirti \$45.4 bil. Prez. Eisenhoweris iš pradžių žadėjo sumažinti Trumano pasiūlytą biudžetą 10%, neišskiriant ir gynybos reikalams. Bet gyvenime tai pasirodė neįmanoma. Ir taip, norint sutaupti tuos 2.3 bil. dolerių, naujoji vyriausybė turėjo griebtis didelio taupymo. Ateinančiais metais numatyta sumažinti ir kariuomenę 200,000 vyrų. Vyriausybė teigia, kad Amerikos karinis pajėgumas dėl to nenukentės, nes daugiau bus kreipiama dėmesio ginklams ir didesniam jų efektingumui.

Iš Vokiečių Spaudos

"Lippische Landeszeitung", Detmold, balandžio 4 d. rašo apie bažnyčios persekiojimus Pabaltijo kraštuose. Straipsnyje nurodoma, kad 1952 m. šiuose kraštuose katalikų dvasininkų persekiojimų bendri rezultatai buvo tokie: du vyskupai sulikviduoti, du kalinami, trys deportuoti, trims uždrausta eiti pareigas, daugiau kaip 1000 kunigų kalėjimuose, deportuoti arba nužudyti.

Bolševikams palankūs dvasininkai padaryti Pabaltijo bažnyčių vadovais. Evangelikiški fakultetai Rygos ir Tartu universitetuose uždaryti, o katalikų kunigų seminarijos Rygoje, Vilniuje ir Kaune veikia sunkiausiomis sąlygomis. Dažnai sovietai vietoje deportuotų katalikų ir evangelikų dvasininkų, paskiria ortodoksų dvasininkus. Pasak laikraščio, Kremlius

IŠ PAVERGTOS TĖVYNES

Iš Lietuvos sugrįžęs vyresnio amžiaus vokiečių pasakoja, kad 1950 m. jis turėjęs Lietuvoje šurpų nuotykių, kurio iki savo gyvenimo galo neužmiršias.

Jo gyventoje apylinkėje sovietų kariuomenė vykdė manevrus. Vieną dieną miške pasigirdo sūvių tratėjimas ir tuo pačiu metu sodyboje, kur jis gyveno, lyg iš žemės išdygo sovietų automobilis. Vokiečiai ėjęs į tvartus pažiūrėti gyvulių, ir staiga pajutęs, kad kažkas iš užpakalo pagriebė jį už pakarpus. Tai buvę rusai, kurie šaukdamai klausė jį, ar jis yra partizanas. Nors jis aiškino, ir kaip išmardydamas atsikalbinėjo, rusai surišę jam abi rankas užpaklyje ir, grasindami suaudys, nuvarė jį į kolchozą, kur iki vakaro paliko surištą stovėti.

Vakarop rusai nuvedė jį į vieną pievutę, kur gulėjo 9 partizanų lavonai. Jie buvę labai kruvini ir sužaloti, jam atrodė, kad jį juos buvo daug kartų iš kulkosvydžio pataikyta. Netrukus privažiavęs ūkininko vežimas, į kurį jam buvo liepta tuos 9 lavonus sukrauti. Jis ėmęs juos vieną po kito nešti vežimui. Jo drabužiai nuo kruvinų lavonų persisunkė krauju. Vėliau jis viršutinius drabužius išskalbęs, bet baltinius su krauju dėmėmis palikęs ir norėjęs atgabenti juos Vokietijon ir čia parodyti žmonėms lietuvių partizanų kraują. Bet jo šeiminiškė tuos baltinius pastebėjusi ir išmetusi.

Sukrovus visus lavonus į vežimą, kartu su juo, kareivių lydimas, jis turėjęs eiti į artimiausią miestelį ir čia vakare jie atvykė milicijos būstinėn. Bet milicija nenorėjusi partizanų lavonų priimti ir kareiviams priekaištavusi, kam jie juos atgabendė, — jie turėję likti ten, kur buvo žuvę.

Po to milicija ėmusi jį tardyti

yra numatęs ortodoksų bažnyčios padedamas Pabaltijo kraštus adaryti nuolankesnius rusifikacijai ir sovietizacijai.

ir klausinėti, kas nušovė partizanus. Jis atsakęs, kad nežinąs, nes manęs, jog, jei pasaiys, kad tai padarė sovietų kareiviai, milicija būtų jį nušovusi. Paskui jis buvęs išgabentas kitur, jo šeiminiškė ieškojusi jo ir, pagaliau, po 9 dienų buvęs paleistas ir grįžęs pas savo šeiminkus.

Jis pasakoja, kad išvykstant į Vokietiją, vokiečiai buvę ilgai tardomi ir tyrinėjami. Buvę ypatingai žiūrima, ar nėra kuris kilęs iš Klaipėdos krašto ir, jei tokį susekdavo, išimdavo iš transporto. Tardymo metu reikėjo nurodyti du liudininkus ir čia pat laukti, kol jie atvyks, kad tardomasis nemėgintų su liudininkais susitarti. Prieš lipant į traukinį, visi buvę labai griežtai iškrėsti, visas kišenes reikėjo išversti ir parodyti ryšulius. Atėmė ir pinigus, kai kurie karininkai išdavę kvitus. Taip pat ir nuotraukos buvo atimtos, net artimųjų giminių. Turėję net batus nusiauti. Jis buvęs gavęs iš savo šeiminko naminio milo kostiumą, kurį rusai taip pat norėję atimti. Bet jis nenusileidęs, ėmęs prašyti, verkęs ir šaukęs, kol rusai nūsileido.

Prisimindamas Lietuvą, šis vokietis vis kartoja: "Man muss den Litauern Annerkennung geben, — wenn die uns nicht fressen gegeben hatten, dann wurden wir alle krepiert" (Reikia lietuviams pripažinti, kad jei jie mūsų nebūtų sėrę, visi mes būtume galą gavę).

Latviai irgi elgetaujantiems vokiečiams duodavę lašinių ir drabužių, bet Lietuvoje buvę laisviai, milicija ne tokia griežta, gi Latvijoje vokiečiams į miestus įžengti buvę pavojinga.

Skaitytojų Atydai

Iš priežašties neišvengiamų techniškų kliūčių, perėtos savaitės "Amerikos Lietuvis" nebuvo galima išleisti, už ką širdingai atsiprašom.

"A.L." Red

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

HARTFORD, CONN.

Žinios iš Lietuvių Gyvenimo ir Pavasario Sezono Veiklos, Rengiamas Masinis Susirinkimas, Parap. Mokyklos Vakarai.

PANIURĖS pavasaris, lietingos niūrios dienos, bet palaipsniškai atgyja gamta, viltis suaukšti saulėtų dienelių ir gegužinių nežuvusių. Gegužinės pradžios su pabaiga gegužės mėnesio, vietos lietuviai, draugijų sąryšio k-to nariai, rūpinasi savolietuviškąjį parką paruošti ir papruošti gegužinėms.

Klubiečiai ir jų artimieji, žodžiu, visi vietos lietuviai, penktadienį vakarais klube šauniai baliavoja, turi pobuvius, vieni kortuoja, kiti lošia schuffle ir Ping Pong bei šakmatais. Visi svečiai ir lošėjai vašinami clambake skaniais užkandžiais. Žodžiu, penktadienį vakarai labai malonūs klube.

LB laikinasis komitetas rengiasi prie masinio susirinkimo, kviečiami draugijų vadai į posėdį penktadienio vakare 8 d. gegužės pasitarimui masinio susirinkimo įvykdymui. Lietuviškos bendruomenės kūrėjai ir jų bičiuliai tikisi šio pavasario proga praversti organizacinį sąryšį lietuvių bendruomenės ir pasiruošti prie sekančio rudens kultūrinės veiklos.

Parapijos Mokyklos mokiniai High School klasių, turėjo gražius meninius vakarus — vaidinimą operetės "Studentų Princas" per 4 vakarus. Tai gražus veikalas melodramatiško turinio, neblogai pastatytas. Vietos lietuviai ir kitataučiai, tėvai mokinių, lankėsi ir gerėjosi vaidyba operetės. Reikia pasakyti, kad pastatymas šio veikalas nemažai rūpesties ir darbo reikalavo nuo mokytojų seselių, bet tikslo pasiekta.

Vedeikio sūnus baigęs geologijos mokslus Arizonos universitete atsidūrė kariuomenėje, bet šis gabus jaunuolis, p. Vedeikis, kai esu patyręs, kariuomenėje bebūdamas dirba savo profesijoje ir jo patekimas į karo frontą, spėjama, bus išvengiamas, nes jis esą mokslo specialistas, greičiausia jam teks dirbti su mokslininkais kaip inžinierius prie atominių laboratorijų ir uranum tyrimų.

Ponia Stankevičienė neseniai grįžusi po operacijos ligoninėje jau vėl įsijungė į lietuviškos veiklos darbus. Sveikiname ponią, linkime jai sėkmės. Yra gaundų, kad TMD nariai turės savo gegužinę pas savo draugijos kasininkę gražiame p. Gižienės sode. "AL"Rep. MC

NEW HAVEN, CONN.

Sąjungiečių Minėjimas Buvo Šaunus

Moterų Sąjungos 33-čios kuopos suruoštas vakaras paminėjimui kuopos 36 metų sukakties gyvavimo įvyko balandžio 26 d., parapijos svetainėje. Minėnė programa šiai pritaikintai progai išpildė Manchesterio Lietuvių Bendrovės Choras vadovų gerb. Prano Pakieno.

Vakaro programą atidarė bei pradėjo kuopos pirm. M. Joku-baitė, apibūdindama kuopos praeitį metų veiklą, ir primindama mūsų sąjungiečių gražių darbuotę. Pakvietė moterų chorą vadovė gerb. Prano Pakieno pradėti programą su "Moterų Sąjungos" himnu, gal nevienam dar pirmą kartą teko išgirsti šio taip garbingo himno gražius žodžius ir muziką ir taip jausmingai atlikta bei sudainuota. Choras sudainavo "Plaukia Nemunėlis", "Tupi Šarka Ant Tvoros", Moterų Kwartetas išpildė "Paimsiu Lyra Aš". Kiekvieną dainą lydėjo grausmingi apdovonimai kviečiant vėl dainuoti, ir malonu yra pažymėti, kad dainininkės bei choras maloniai patenkino visų prašymą su pasirinktomis dainelėmis.

Gražių sveikinimo kalbą pasakė mūsų gerb. klebonas kun. A. E. Gradeckas apibūdindamas sąjungiečių veikimą, taipgi mūsų gerb. Apskrities Pirm. Ponia Adelę Hussey, kuri išskėlė gražių mūsų organizacijos darbuotę ir kuopos darbuotę.

Suvaldintas dviejų veiksmų komedija "Ponia Vršininkienė". Čia tai tikrai visis turėjo progos gerai pasijuokti pasižiūrėję į tos ponios tipišką pasieligimą. Visi vaidintojai savo už-

Radio Žinios

Lietuvių Radio Korp. radio programa ateinanti sekmadieny, per stotį WEMS, 1090 kilocycles (netali WBS stoties) 12:00 iki 12:30 val. per pietus bus sekanti:

- 1—Muzika.
- 2—Dainos.
- 3—Magdūtės Pasaka.

Biznio reikalais, malonėkt rašyti radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Ačiū. Steponas Minkus

duotis puikiai atliko už ką priklauso padėka režisorui ponui Jarui. J. Klimkevičius iš Norwich, Conn. savo mikliu akordijonu ir gražiomis lietuviškomis dainelėmis priminė mums lietuviškas jaunimo sueigas po sunkaus dienos darbo, ir prie Nemuno kranto sekmadienio gražaus po pietų susitikimo. Kaip malonu buvo prisiminti tas dienas. Klausytojai nenorėjo no scenos paleisti poną Klimkevičių, bet jis visus patenkino vėliaus.

"Barai ir Vakarai" eilėraščių išpildė ponas Jaras, labai tinkamai. Solo "Šių Naktelių" išpildė L. Sidney. Moterų Kwartetas ir choras sudainavo "Mylim Mergytes Mes", "Per Tamsią Naktelę" ir kviečiant dar padainuoti Ulonai, Ulonai". Šio vakaro programa tikrai buvo graži, maloni ir lietuviška, už ką didelę pagarbą priklauso Manchesterio Lietuvių Bendrovės Choriui ir jojo vedėjui ponui Pranui Pakienui. Valio Manchesteriečiai.

Motinių Diena

Sekmadienį, gegužės 10 d. mūsų parapijos katalikiškos draugijos, tai yra Moterų ir mergaičių visos ruošiasi 10-tą valandą ryte dalyvauti šv. Mišiose ir bendroj šv. Komunijoje pagerbiant gyvas ir mirusias motinėles, ir tas motinėles, kurios žuvo gindamos laisvę tėvynės ir mirė šaltam Sibire.

Tuojaus po šv. Mišių įvyks bendri pusryčiai parapijos svetainėje, kurios ruošia mūsų jaunos sodalietės pagerbimui motinėlių. Būtų labai malonu, kad kuo skaitlingas jaunų ir senų atsilankytų į šiuos pusryčius ir atsivestų savo motinėles, vyrai taipgi yra kviečiami dalyvauti pusryčiuose.

"Svetimos Plunksnos"

Motinių Dienoje gegužės 10 d. vietos vaidintojai ruošia gražią pramogą suvaldinimi "Svetimos Plunksnos". Čia kiekvienas galės pamatyti ką reiškia svetimos plunksnos. Šio parengimo pajamos bus skirtos BALF ir Vargo mokyklai. Pradės 4-tą val. po pietų. Įėjimas kiekvienam 75 centai.

Širdingai kviečiam atsilankyti ir paremti šį taip naudingą darbą. M.

New Yorko Spauda Apie Vyt. Bacevičiaus Koncertą

Vytauto Bacevičiaus šeštąs Carnegie Hall, New Yorke, balandžio 26 d. koncertas praėjo dideliu pasisekimu.

Gana gausiai koncertan atsilankiusi amerikiečių publika įžymųjų lietuvių pianistą priėmė nepaprastu entuziazmu. Publikos karštais pagėdavimais Koncertantas daug kartų buvo iššauktas ir penkis kartus buvo priverstas skambinti virš programos.

Amerikos didžioji spauda vėl pakartotinai (ir užtarnautai) įvertino V. Bacevičių kaip pirmąjį virtuozą ir kaip kompozitorį. Š. m. bal. 27 d. "New York Herald Tribune" tarp kitko pažymi, kad "Lietuvos pianistas visoj programoj pademonstravo didelę techniką. Jo tonas buvo muzikališkai pritraukiantis (apeluojantis). Jo skambinimas turėjo energijos, judėjimo išvermės pajiegą, kad paties koncertanto kurinys — trečioji sonata turi nuosavą atmosferą ir atsižymėjo ekspertiška ir įkvėpta interpretacija".

"New York Times" ta pačia proga rašo "Mr. Bacevičius pasirodė esąs techniškai įgudęs (skillful) ir kompetentiškas pianistas, jo koncepcijos yra vieningai gerame stovyje. Kaip technikas jis yra aukščiau (above) daugumos pianistų. Jo trečioji sonata yra tai konservatyvis tradicinalinis trijų dalių veikalas, pianistiškai įdomus, svyruojantis tarp impresionistinės ir nudiennes muzikos".

Vytauto BACEVIČIAUS asmenyje, kaip pianisto ir kaip instrumentinės muzikos kurėjo — kompozitoriaus lietuvių tauta turi žymią meno pajiegą, galima sakyti, pačią stipriausią ir narsiausią.

Sprendžiant iš negausaus lietuviškos publikos koncertan atsilankymo negalima būtų pasakyti, kad ir lietuviai lygiai entuziastiškai ir nuosirdžiai talkininkauja mūsų įžymam menininkui reprezentuoti mus ir mūsų kraštą — LIETUVĄ. Kur tą vakarą buvo New Yorko lietuviai, visa eilė intelektualų! Berods New Yorke ir apylinkėse priskaitoma iki 10 tūkstančių lietuvių. Jeigu bent tūkstantis būtų lietuvių atsilankę, būtų susidaręs vaizdas, kad su amerikiečiais sudarome lygią dalį. . . Šiuo syk koncertan atsilankė vos apie trys dešimtys, kurių prieky Prof. komp. K. V. Banaitis, Muz. J. Zuka, Prof. Dr. Zupkus, Prof. Jurgelionis ir kt. Vacys Romanas

Philadelphia, Pa.

Labdaros Vakarai

Po vadovystės viengėnio Antano Klimo sekmadieny, baland. 26-to, Liet. Muzikalėje svetainėje labdarystės tikslu įvyko gan skaitlingas dalyviais — svečiais BALFO Labdaros vakaras, su bendrintas, taip sakant, su dalyvių pasilinksminimu ir su menu — muzika, dainomis, šokiais ir tuomi panašu. Kur, tarp kitko, šokikai, šokikės po vadovystės ponios Irenos Karalienės užsipelnė kuo didžiausio pagyrimo, nes jų dailės veikla tai buvo kuogražiausia dalelė programos to vakaro. O panelė Juzė Augaitytė verta didelio pagyrimo už tą, kad kaip prieguli — tinkamai prizuošė savo mokines dainuoti tame vakare. Kungas Stasys Raila, kaip matytėsis, tai lošė rolę patarėjaus tame vakare. Pelnas to vakaro tapo skirtas tremtiniais kurie dar randasi Europoje.

Dievo Motina Melskis už Mus!

BRANGIAI MOTINĖLEI, MOTINŲ DIENOJE

Pasakyk man brangioji mamytė, senglavėlė maloniai meili, Ar gali būti šiame pasaulyje kas nors kito dėl manęs Meilėsnio, brangesnio, artimesnio už tavo mylimą asmenį, Rūpestingą veidelį ir tas visuomet meile žeriančias tavo akis?!

Vietoj tavo brangios man asmenybės aš niekad jais nepakeisčiau tavęs. Jei viso pasaulio gerybes, turtus kas man tikrai atiduotų, Jei laurais didžios, prakilnios garbės mane kas vainikuotų, Jei mokslo gilaus, išradimų diplomais mane viešai papuoštų,

Tavo nevystanti, skaiti, krikštoline motiniška man meile Yra daug gilesnė už plačiųjų okeanų gelmės ir juras gilias, Ji yra aukštesnė už pasaulyje kalnus aukščiausius — milžinus, Ji yra brangesnė už auksą, sidabrą, deimantus, perlus ir safyrus.

Tu mane numylėjai daug, daug anksčiau ir pirmiau, Negu mano būtybės gyvybė kūnelyje ir dvasioje atsirado, Tu sergėjai mane pirmuosius žingsnius, tarsi angelas sargas, Ir tavo širdyje meilės aruodas lydės mane iki grabo lentos.

Kas gali suskaityti tas tamsias, ilgas naktis nemiegotas, Kuomet tu nuvargus darbais būdėjai prie mano lopšelio sukniubus, Kas įstengs suprasti tikrai visus rūpesčius, ašaras ir skausmus, Kuriuos dėl manęs iškentėjai per mano kūdikystės, jaunystės metus?

Pats Dievas meilingas tikrai įkvėpė tavo širdyje ir sieloje Didžią nuostabią, galingą, neišsemiamą meilę vaikams, Kad daug - daug sykių gyvenime rizikavai tu savo gyvybę, Sveikatą, turtus, kad tik vaikučiai būtų sveiki ir linksmi.

Tos tavo meilės galingos nesugebam mes, vaikai, įkainuot tinkamai, Ir vietoj gilių padėkos, pagarbos, dėkingumo ir meilės už meilę, Mes savo gyvenimu nupinam tau begalo skaudų erškėčių vainiką, Paskandinam ašarose, širdgėloj ir prie Kryžiaus skausmų prikryžiuojam.

Nežiūrint kokiame luome, darbe, padėtyje aš būčiau šiandieną: Karalius, kunigaistis, ar visai bereikišmis prasciokas, Mokslinčius, bemokslis, popiežius, vyskupas, ar tik kunigėlis, Turtingas, vargdienis, nedoras, doras, ar net šventasis,

Skaisti — nekalta panelė, ar jau garbinga šeimynos mamytė Didžio pulkelio vaikų, vienuolė šventa dorybėmis papuošta, Atsižadėjusi pasaulio linksmybių už storų vienuolyno sienų, Vaikų širdyse motinos meilė pasiliks Dievo paties uždegtas žiburys.

Tas negėstas žiburys, suliepsnojęs pirmosios žmonių motinos Jievos asmenyje, pasklydo plačiai kiekvienos motinėš širdyse, Jo galinga žiežerka žiburiuoja skaisčiai kiekvieno vaikelio krūtinėje, Ir spindės iki pat pasaulio užbaigos abiejų viens kitą mylinčių sielose.

Puikiausios gėlės aromato kvapaus, skaniausieji saldainiai, perfumai, Brangios dovanėlės, gražiausios poezijos, ar muzikos melodingos akordai — Niekad neįstengs patenkinti labiau tavo širdies ir sielos džiaugsmų, Kaip matant savo vaikučius dorais, naudingais Dievui, Tėvynei, žmonijai.

Ach, kodėl gi man trūksta kalboje žodžių galingų, saldžių, Kodėl gi man stinga poezijos arfoje stygų melodingų, skambių, Kodėl mano lietuviškos kanklės, tarsi senovėje vaidylos Nesugeba išreikšti mano meilės tau, Mamytė, vertos, tinkamos?!

Ko žodžiai negali išreikšti, ar poezija, muzika pasakyti iškalbiai, Tas tebūnie pareikšta sūnaus - dukters skaisčia, nevystančia tau meile, Prakilniais jausmais širdies, ypač karštoje, nužemintoj maldoje, Prie Dievo Altoriaus ir kojų Marijos už gyvą, ar jau mirusią Motiną.

Tat palaiminta būk netik mano brangioji mamytė, Bef ir kiekvieno žmogaus - vaikelio plačiame pasaulyje motinėš, O galingas visatos Kurėjas sykiu su Marija visų Motinų Karaliene Talaimina jus visas gausiomis malonėmis iš dangaus Visuomet, visur ir visaip, ypač šiandieną—brangioje MOTINŲ DIENOJE!

PADANGĖS ARAS.—

Geguž. May 10d., 1953 m. Worcester 4, Mass.

Bei matyt, kad niekurie iš pasiturinčių viengėnių, tiems kurių kišenai yra skylėti, padovanuoja įžangos tikėtus į tąjį Labdaros Vakara, nes mat pa-vyzdžiui: garsus čia viengentis Antanas Kaniušis atsiųsdamas du tikietu vienam seniui, dar apie juos ir taip laiške parašė:

"Priimkite mano skiriamus dėl tamstos ir ponios du tikietelius būsiančiam vakarui, kur širdingai meldžiu dalyvauti. Tiems ką Vakara tą rengė, Verta palinkėti, Kad link Labdaros jie žengė, Kad link Labdaros jie žengė, Kad vargšams padėti!

XXX

— VARELIO senelių prieglaudoje š. m. kovo mėn. mirė lietuviai — Adelė Uzlaiteienė, 80 metų amžiaus, ir Polichronijus Prozorovas, 71 metų amž. Abu palaidoti Varelio miesto kapinėse.

"AUŠRAI" 70 METŲ

(taša nuo 1-mo pusl.)

3. "Aušros" leidimas

Kai buvo prieta išvados leisti laikraštį, J. Basanavičius, susisiekęs su Višteliausku ir kitais bendradarbiais, J. Mikšas pakvietęs atsakomuoju redaktoriui, ėmėsi darbo: rinko medžiagą, ją tvarkė, įrašė į leidybos laikraščio numerius spaudai parengė pats Basanavičius, ir jo vardu 1883 m. kovo mėn. išėjo pirmas "Aušros" numeris, atspausdintas Ragainėje, Albano ir Kibelkos spaustuviėje. Kiti numeriai buvo leidžiami Lietuvos mylėtojų vardu.

Bet Ragainės burmistras ir policija pradėjo kibti prie J. Mikšo už leidžiamą "Zemaičiams" laikraštį. Pareikalavo pristatyti cenzūrai visus rankraščius su vokišku vertimu. Penktą numerį išleides, J. Mikšas metė darbą ir pabėgė į Didžiąją Lietuvą, palikdamas "Aušros" redagavimą M. Jankui su 1,000 markių skolos.

J. Basanavičius sužinojęs pradžią M. Jankų toliau eiti atsakomojo redaktoriaus pareigas. Bet šis, nepasitikėdamas savo jėgomis, pasikvietė J. Šliupą iš Ženevos. Basanavičius sutiko. J. Šliupas išvyko į Tilžę, pakeliui užsuko į Pragę pas J. Basanavičių susitarti dėl redagavimo tvarkos. Visi rankraščiai turėjo būti siunčiami Basanavičiui peržiūrėti. Gavęs pinigų kelionei, J. Šliupas vyko į sau pasikirtą tikslą, bet Torūnėje, pritrūkęs lėšų, turėjo užstatyti laikrodį už keliolika markių, kad pasiektų Tilžę.

Išvengtį nemalonumų su Ragainės burmistru "Aušros" spausdinimas buvo perkeltas į Tilžę pas Mauderodę. J. Šliupas redagavo laikraštį, gyvenamas Bitėnuose pas M. Jankų. Už maistą jis atliekamui laiku padėdavo dirbti ūkio darbus. Naujas redaktorius išsiuntinėjo daug laišku ir atsišaukimų, kviesdamas tautiečius į talką. Pinigai, nors pamažu, pradėjo plaukti. Iki 1884 m. kovo mėn. buvo išmokėtos visos skolos ir dar keli šimtai markių buvo likę kasoje.

J. Basanavičiaus reikalavimas siuntinėti jam rankraščius peržiūrėti pasirodė nepatogus. Trukdąs darbą, tad reikėjo nuo jo atsisakyti. Tuo būdu nuo aštunto numerio J. Šliupas tapo ir tikroju "Aušros" redaktoriu, bet neilgai teko jam būti tose pareigose. Basanavičius ir toliau rėmė laikraštį savo straipsniais.

J. Šliupas su M. Janku laisvu laiku aplankė Prūsų Lietuvoje daug vietovių, žindami lietuvių tarpe tautinį susipratimą ir ragindami steigti "Lietuvių Mokslo Draugiją". Basanavičiaus sumanyta. Vėliau tokia draugija ir buvo įsteigta, vardu "Birutė". 1884 m. sausio m., Tilžėje buvo suauktas lietuvių suvažiavimas, į kurį atvyko apie 1500 atstovų iš įvairių vietovių. Bet vokiečiai nedavė salės susirinkimui, atvykę atstovai pasijuto J. Šliupo apvilti, labai supyko. Vokiečiai pradėjo kaltinti Šliupą už lietuvių kurtyimą, steigti naujai sumanytą mokslo draugiją šalia esančios bespalvės "Litauische Literarische Gesellschaft". Policija sužinojusi įsakė jam išvykti iš Prūsų per 14 dienų.

J. Šliupas tuoj pat išvyko į Ameriką. "Aušros" redagavimą nuo 1884 m. kovo 14 d. perėmė grįžęs iš Lietuvos J. Mikšas, kuris už gautą iš tėvų dalį nusipirko Tilžėje spaustuvię ir nuo 1885 m. Nr. 9 pradėjo leisti savo spaustuviėje ir savo lė-

šomis. Šalia "Aušros" J. Mikšas leido ir knygeles lietuvių bei vokiečių kalbomis. Gerokai prasisikolino ir, neįstengdamas skolti išmokėti, 1886 m. išleides "Aušros" šeštą numerį, sustabdė laikraščio leidimą. Mikšo spaustuviė buvo parduota iš varžytinių. Drauge buvo parduota neišplatinta "Aušra", daugybė atsiųstų rankraščių ir išspausdintos knygelės. Taip pasibaigė trumpas "Aušros" gyvenimas. Iš viso "Aušros" išėjo 40 numerių knygtėmis in-16, kurie sudaro nedidelius keturius tomelius. Prenumeratos kaina buvo: 1883 m. - 1 rublis, 1884-85 m. - 4 rubliai ir 1886 m. - 6 rubliai.

"Aušros" buvo spausdinama 1,000 egzempliorių. Pirmais metais buvo tik 150 skaitytojų. Kitais metais skaitytojų skaičius pakilo iki 400. 1885 m. skaitytojai sumažėjo iki 250, o paskutiniams iki 175. Didžiausi "Aušros" platintojai buvo Rygoje Miglovaras, ėmęs 100 egz. ir Marijampolėje Kriauciūnas, išplatindavęs kitą šimtą egz. Bet be nuolatinį remėjų laikraštis buvo platinamas per karabelninkus. Likusieji "Aušros" egzemplioriai buvo vėliau išplatinti ir išparduoti per knygnešius.

"Aušra" yra išleidusi savo vardu 1884 ir 1885 metams kalendorius. Aušrininkai nesitenkino vien savo organu, Lietuvos idėją skelbė ir svetimuose laikraščiuose, leidžiamuose rusų ir lenkų kalboje. Jie atremdavo daromus lietuviams priekaištus, keldavo vieną kitą ir tautos reikalą.

4. "Aušros" reikšmė

"Aušros" reikšmė lietuvių tautai turi istorinės vertės. Nors ji tik pusketvirtų metų tegevavo, bet atliko didelį darbą. "Aušra" buvo pirmas tautiškai lietuviškas laikraštis, apėmęs visus lietuvius. Tai pirmas savarankiškas lietuvių tautos žingsnis į atgimimo ateitį. Prof. M. Biržiškis žodžiais tariant, "Aušra" padarė didžiausią pasaulyje revoliuciją, kokią istorija tik težinanti. Ji įkvėpė savo kalbos, savo tėvynės meilę, įsamonino lietuvius, kad jie yra lietuviai ir privalo dirbti savo tautos labui. "Aušros" pasėta sėkla plėtėsi toliau, šakojos, atsirado kiti laikraščiai: Šviesa, Varpas, Apžvalga, Tėvynės Sargas ir kiti.

"Aušros" užsibrėžtasis tikslas žadinti lietuvius iš tautinio miego, kelti tautos praeities garbę, diegti tėvynės meilę, skleisti tautinį susipratimą apie aplink save įvairių pažirčių žmones. Visų lietuvių, nežinūrint kokių pažirčių ar luomo, mintis ir raštus derino ir jungė viena tautinio susipratimo idėja.

"Aušra" sukėlė ir svetimtaučius: rusus, vokiečius ir lenkus. Rusai laikė tai lenkų ar vokiečių darbu, nukreiptu prieš juos, už tai smarkiai persekiojo ir baudė rašytojus, kodėl jie trukdė rusinimo darbą Lietuvoje. Vokiečiai manė, kad tai rusų darbas, už tai pašalina redaktorių iš Prūsų. Lenkai vadino ją carizmo įrankiu. Ir šitoje milžiniškoje kovoje "Aušra" išėina laimėtoja, prikelia tautą iš numirusių.

"Aušros" paskleista ir įgyvendinta tautinio susipratimo ir tautinės vienybės mintis yra pamokinanti mus ir šiandien. Ir šiuo metu, kada mūsų tautai grėsia pavojus išnykti, visų pažirčių lietuviams reikia rasti vieną bendrą kalbą gelbėti lietuvių. Tokia bendra lietuviška kalba yra ir organizuojama Amerikos Lietuvių Bendruomenė.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Tautos Dinamiška Jėga Ir Gajumas Būna Tada Kuomet Idėja Ir Tikslas Būna Pas Žmones

BE TIKSLO, be idėjos, be praktiško organizacinio plano ir tautos žmonių pasišventimo negali būti jokios veikmės, tautose gajumo ir dinamiškos jėgos. Tautai ir LB idėja, jos tikslai, kad ir būtų geriausi, jei žmonės pasyvūs, nesidomi LB idėja ir tikslais, jie negali būti taja tautine ir visuomenine dinamiška jėga, negali būti gajai tauta. Su tokia problema susiduria LB kūrėjai užsieniuose tarpe mūsų išėjvijos žmonių, kurie pasyvūs. Nenuostabu, kad atsiranda žmonių, kurie drįsta teigti, kad LB įkūrdinimas, jos idėjos išplėtimas ir tikslo pasiekimas neįmanomas.

Mums atrodo, kad šie žmonės klysta. Mes žinome, kad lietuvių išėjvija buvo tiek pasyvi praeityje kai dabar, labiau silpna negu dabar savo organizaciniu susitvarkymu. O visgi kai atėjo momentas vaduoti Lietuvą atsirado pas daugelį pasyvių lietuvių gajumas, tautiniam sąjudyje idėja ir noras tikslo pasiekti, atsirado ir reikiamoji dinamiška jėga, išsiųstė spontaniškas lietuvių sąjūdį užsienio kraštuose, kuris ryškiai pasireiškė kovoje už savo senosios tėvynės laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę.

Paskelbus Lietuvos nepriklausomybės aktą vas. 16 d., 1918 m., tautinis sąjūdis, politinė idėja ir tikslas, užsienių lietuvių buvo pilnai suprastas, tada buvę visų lietuvių bendra idėja bendras tikslas. Ir kai išgirdom Lietuvos savanorių šūki: "Vy-tis gyvas... pasitraukite visi! Amžius vargintą tautą laukias ateitis šviesi!" Tas Lietuvos savanorių šūkis nuaidėjo per Lietuvą, pasiekė ir Amerikoje gyvenančius lietuvius, jie įsi-jungė į tėvynės laisvės ir ne-priklausomybės atgavimo kovą. Todėl mes drįstame dabar sakyti, kad jei ir lėtu tempu eina LB organizacinis darbas užsieniu kraštuose, bet šis darbas palaipsniškai besiplėtodamas stiprina LB idėją ir tikslus, stiprina viltį užsienių lietuvių, tuo labiau LB kūrėjų, kad tiks-las pasiekiamas, kad nėra jokios priežasties svyravimams ir abejonėms, kad užsienių lietuvių gajumas ir reikiamoji dinamiška jėga bus ateityje, kuomet mūsų žmonių dauguma supras LB idėją ir tikslus. Ir Roma nebuvo pastatyta per vieną dieną, ar per vieną dešimtmetį.

Mūsų Potencialai Amerikoje

Praėjusiam "AL" numeryje pasisakėme, kad mūsų tautinis potencialas nemažas JAV kraš-

te, arti pusė milijono lietuvių. Pridėjus naujuosius lietuvius karo tremtinius, skaičius lietuvių JAV viršija pusę milijono. Jei šie lietuviai bus sąmoningi, supras savo pareigas tautai ir savo senai tėvynei Lietuvai, jie apsigalvoję, apsvarstę tautinius reikalus, persiorientavę sieks apsiungimo LB ir per LB stiprybės išlaikymui lietuviųstės bei pasirušimui vadavimui tėvynės Lietuvos.

Tiesa, nelengva seniesiems ir jaunesiems, dvejų skirtingų generacijų lietuviams sutapti, jų samprotavimus subendrinti, nes jie gyvena skirtinguose kraštuose, turi skirtingus samprotavimus. Let laikas šitus skirtumus išlygins. Esu įsitikinęs, kad vadinamieji "dypukai", kurie supras svarbą lietuviškos organizacijos, kurie sugebės išieiti iš siauro partinio politinio samprotavimo ir partinės anti-patijos jie sieks bendrumo žinodami, kad partinės grupės jokios mūsų išėjvijai prasms ir reikšmės neturi o vieninga bendra lietuviška organizacija prasminga, reikalinga ir bus naudinga žmonėms gyvenančiams be savo valstybės. Ir kai ši savoka išsikristalizuos, tuomet anot p. Antanaičio "Dirvos" nr. 17-tam pareiškimų "baslių" LB ratus kaitijimo" nebus.

Šie "baslininkai", vieni pasyvumu savo, kiti nesąmoninga drasa "kritikos" nieko nepadaeda LB kūrėjams, priešingai, ardo vykdomąjį organizacinį darbą, daro žala ne Lietuvių Tautos neprieteliams, bet lietuvių tautai siekiančiai stiprybės ir laisvės bei išsaugojimo lietuvių tautinio ir kultūrinio gyvenimo užsienyje. LB kūrėjai ignoruoja šitus "baslininkus" ir dovanoja jiems, nes žino, kad "baslininkai" nežino ką jie daro. LB kūrėjai, visi LB idėjos ir tikslų rėmėjai, palaipsniškai dirba organizacinį darbą su nuoširdumu ir įsitikinimu, kad jų darbai žada mūsų išėjvijai ir Lietuvai naudą ir garbę, žada stiprybę ir lietuviškąją brolybę — tautinę vienybę, kuri šiame mūsų tautos krizės momente būtina reikalinga.

LB ligi šiol turi 50 savo apylinkių, kurios dar mažai pasireiškia, tiksliai formavimosi padėtyje, bet laikas ateis, kuomet LB 50 apylinkių kūrėjai ir jų rėmėjai pasireiks ir joki "baslių" jų lietuviškojo sąjūdžio nesugriauš. Taip yra ir su LOKO viršūnėje esamais žmonėmis, jie dirba nepavydėtinoje sąlygoje, pasišveddami, aukodami save laiką ir turta iš LB nei cento veimdami. Tai lietuviškos idėjos žmonės. Šie LB kūrėjai ignoruoja nesąmoningus "kritikus", nes žino, kad šie "kritikai" nežino ką daro.

NAUJAS A.N.P.A. PREZIDENTAS

NEW YORK, N. Y. — George G. Biggers, (kairėje) 60 metų Atlanta Journal prezidentas, sveikinasi su pasitraukiančiu Charles F. McCahill, Amerikos Laikraščių Leidėjų Sąjungos prezidentu. Biggers dabar bus leidėjų prezidentu.

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Josephine Leonaitis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription: in U.S. \$5.00 in Foreign Countries \$6.00
Two Years Subscription \$10.00 Two Years Subscription \$12.00
One Half Year \$3.00 One Half Year \$4.00

Single Copies 10 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išleista šouštadieniais, leidžiama Josephine Leonaitis, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinis Prenumerata: S. V. — \$5.00 Užsieniuose — Kanadoje — \$6.00
Dviem Metam \$10.00 Dviem Metam \$12.00
Pusė Metų \$3.00 Pusė Metų \$4.00

Prenumeratės pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumeratė turi būt apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter—September 30, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

V. M. Klausutis

Musų Dienų Ivykiai

Kiek Beraščių JAV Krašte? Kiek Fiziškai Ir Protiškai Nenormalių Amerikonų? Mūsų Ambasadorius Kremliuje.

AMERIKA kraštas civilizacijos ir degeneracijos! Kuri ryškesnė — civilizacija ar degeneracija? Kame to priežastys? Tokiais šūkiu kalba kompartijos propaganda apie Ameriką ir jos visuomeninį, socialinį, kultūrinį ir ūkinį gyvenimą, taipgi, apie plintantį beraštiskumą, fizinį ir protinį silpnėjimą etc.

Ir ši kompartijos propagandai statistinė medžiaga patiekta Fordo fondacijos specialistų. Henry Ford ir jo sūnus paliko šimtus milijonų dolerių neva švietimo ir kultūros reikálams, o kai tuli žmonės sako: "Apsaugojimui nuo valdžiai mokesčių". Iš Fordo didžiųjų turtų paliktų jo fondacijoj išeina žinios, kurios gėdą vietoj garbės amerikonomams skelbia.

Pastaruoju laiku Fordo fondacijos vadai, prof. Gainzberg ir kiti, patiekė savo pranešimą, kuriame pasakė, kad JAV krašte yra virš 2.5 milijonų amerikonų beraščių, 1.5 mil. jaunų vyrų fiziškai ir protiškai nenormalių, kurie tapo atmetami nuo karinės tarnybos kai netinkami etc. Šitas žinias Kremliaus propagandistai puikiai išnaudojo savo propagandai prieš Ameriką, labai pakratė visus jausmingus ir gėdos nenorinčius amerikonus.

Tas pranešimas Fordo fondacijos vadų parodo socialinį, kultūrinį ir švietimo ubagiškumą Amerikoje "faktų šviesoje", statistinėmis žiniomis. Ir ši medžiaga tiek sužavėjo kompartijos propagandistus, kad jie dabar plėtodami šią propagandą bando įrodyti pasaulio žmoniems amerikonų kultūrinį, ūkinį ir socialinį nuogumą. Ir jų propaganda turi didelį efektą, nes žinios imtos iš JAV "neginčijamųjų" šaltinių — Henry Ford Fondacijos.

Dabar jausingieji amerikoni siunta prieš Ford. Fondacijos vadus patiekusius tokį pranešimą, kurį išnaudoja kompartija savo propagandai prieš Ameriką ir žemina amerikonų garbę, parodo jų civilizacijos, kultūros ir politikos nuogumą labai efektingai. Didėja įtarimai Fordo Fondacijos vadams komunizme. Bet juk ir kitų amerikonų fondacijose buvo komunistai, Alger Hiss buvo vyr. vedėjas p. John Foster Dulles globojamoje fondacijoje, prof. Lattimore dabar laukia teismo įtariamas komunizme, vedėjas John Hopkins universitete Pacifiko fondacijos politikos Azijoje. Mes praityje sakėme, kad Amerikos kapitalistų ir Rusijos komunistų bičiulystė pasieks galą kelio — krizės, dabar sakome, kad šie du "broliukai" — komunizmas ir kapitalizmas konkuruodami tarptautinėje politikoje vienas kitam akis bado ir badiš tada kai jiedu pasiekė laikinos taikos bet kokia kaina, sakysiu, pavergtųjų tautų kaina. Dabar jų politika eina prie to, kyla klausimas: kuris kurį apgaus? Ar komunistai kapitalistus, ar pastarieji komunistus? Mums atrodo, kad komunistai apgaus kapitalistus.

Mūsų Ambasadorius Kremliuje

Roosevelto ir jo patarėjų užsieninė politika, santykiai su Kremliaus valdovais, pasibaigė tragiškai ir negarbingai vakarų demokratijoms. Trumano ir Achesono bei kitų mūsų valdovų politika pasibaigė politiškais ir medžiaginiais nuostoliais mūsų kraštui. Korėjoj karas dar nebaigtas, bet jo baigimo siekiama bet kokia kaina. Ir dabar naujieji mūsų valdovai, kaip atrodo, eina iš lėto bijodami paslysti, bet jų politika eina tuo pačiu keliu kai ėjo jų pirmtakų, jie siekia taikos su maskoliais.

Mūsų naujasis ambasadorius, p. Charles Bohlen, rusiškai kalbantis, sutiktas Kremliuje "nuoširdžiai." Jis prisistatė Maršalui Vorosilovui, buvo sutiktas pastarajo, kai senai pažįstamas Jiedu susipažino ir draugiškus santykius užmezgė Teherane. Pranešimai iš Maskvos teigia, kad jo oficialaus p. Bohlen prisistatymo (pagal diplomatinį protokolą) buvo ryškus nuoširdumas, vėliau abu, Vorosilovas ir Bohlen, kalbėjosi konfidencialiai (prie uždary durų — aut.), koki bus daviniai iš šio pasikalbėjimo, gal ateityje sužinosime. Korespondentai teigia, kad tas (prie uždary durų) pasikalbėjimas nebuvo bizniškas, priešingai, politiškas. Ir skaitydami pranešimus spaudoje (tarpe eilučių — aut.) nenoromis priename prie išvados: "Kažin kuo baigsis pasitarimai prie uždary durų"? Ar tokiais daviniais kai baigėsi Teherane, Jaltoje ir Potsdame? O kai kurie teigia, kad dabartiniai mūsų valdovai siekia taikos bet kokia kaina, iš to gauname įspūdį, kad maskoliai pasitarimus laimės, o jų oponentai pralaimės, nes tokiuose pasitarimuose maskoliai visuomet buvo gabesni už savo oponentus.

Šių įvykių esmėje gauname įspūdį, kad vakarų demokratijos dabar rūpinasi taikos pasiekimu tikrai laisvuoms tautoms, bet ne maskolių pavergtom. Čia pasireiškia britų ir prancūzų valdovų politikos laimėjimai, o mes užmokėsime sąskaitas ligi šiol visų išlaidų šaltojo karo ir grįšime į ūkinę depresiją šuoliais bėgdami "taikos keliu." Mūsų užsieninės rinkos nebus išvaduotos.

V. M. KLAUSUTIS

JAV Milijonai Vokiečių Spaudos "Rėmimui." Naujos Knygos Apie Komunistų "Žemės Rojų" "Nauji Apsivalymai" Rusijoje.

VOKIETIJOS spauda kyla kai ant "mielių"! Kas ką kelia? Įturtina? Ir kodėl? Toki klausimai dabar girdimi ne tiktai Washingtone, bet visame JAV krašte. Virš 15 milijonų RM vokiškoji spauda (laikraščiai ir žurnalai) gauna nuo Dėdės Samo kasmetą, tai virš 3.5 mil. dolerių! JAV vyriausybės subsidijos vokiečių spaudai milžiniškos, nustebe visus amerikonus, tuo labiau ekonomiškai galvojančius Senatorius kai Sen. McCarthy iškėlė klausimą JAV Senate kodėl vokiečių spauda palaikoma amerikų pinigais.

Trumano - Achesono eros laikais šitos subsidijos buvo duodamos vokiečių spaudai neva "propagandos" tikslu, tikriau sakant, patraukimui vokiečių į amerikų pusę politiškai ir kitais atžvilgiais. Sen. McCarthy, nemieliaširdingo kritiko Trumano - Achesono politikos, tyrinėjimui parodė, kad virš 700 vokiškųjų spaudos organų finansuojami amerikų doleriais. Tai amerikų "reparacijos" vokiečiams. Dabar kyla klausimas kiek kitų kraštų spauda gauna amerikoniškų dolerių? Taipgi, domu ar ilgai bus finansuojama Europos spauda amerikoniškais doleriais? Ir kodėl subsidijos duodamos? Šie klausimai dabar svarstomi Washingtono valstybininkų norinčių sumažinti valstybės išlaidų budžeta.

Ir kas įdomiausia, kad vokiečių spauda amerikų finansuojama tankiai amerikiečius kritikuoja ir iš jų juokus darant. Čia pikri įronija, bet vokiečiai subsidijas visviena gauna. O kiek knygų išleista kuriose amerikonomas kailis vanojamas. Tai vis daviniai anų Rooseveltinės ir Trumaninės eros laikų politikos pasibaigusios nenaudai Amerikos. Bet tai ne tiktai nenauda, bet ir ne garbė, nenuostabu, kad tūli Senatoriai "dūksta" tokius dalykus sužinoję. Toki daviniai ir iš "Amerikos Balso" propagandos.

"APIVALYMAI" RUSIJOJ VĖL VYKDOMI

Ir kada raudonoji Rusija bus balta, šviri ir niekam nieku nusikaltusi? Atsakymas šį klausimą tegali būti: kuomet bus apvalyta nuo marksistinio, staliniško, molotoviško raudono jovalo. Vykdomieji "apsivalymai" kompartijos ir jos aparate kartojasi ir kartosis kol kompartija Rusiją valdys.

Rusiškas komunizmas tai ne socializmas ar kokia demokratija, priešingai, tai autokratija paremta kompartijos komisarų diktatūra. Despotinė valdymo

ranka visus valdo, todėl visi piliečiai, valdininkai ir policistai bei komisariai konspiruoja vieni prieš kitus, nepasitikėjimas piliečių piliečiais, valdininkų valdininkais, komisarų komisarais neišgydoma liga. Barmė, nepakanta ir nepasitikėjimas pagrindinės priežastys vykdomųjų apivalymų.

Ir nenuostabu, kad kompartijos centralinis komitetas, politbiūras ir kiti valdžios ir kompartijos organai apvalomi. Nušalinami iš vietų, kai kurie jų dingsta po nakties kai ryto rasa saulei patekėjus, kiti pastatomi mažiau atsakominguose pareigose arba nueina į pataisos "instituciją" — politinių kalinių koncentracijas. Ir žemaitijos sūnus, maskoliu tapęs, pasiekęs aukštumos, A. Višinskis nušalintas iš užsienių reikalų komisaro — ministro vietos, pasiūstas į Ameriką JTO atstovauti. Kremliaus valdovus, jo pareigoms skirtas seniaus buvęs užsienių ministru V. Molotovas. Žodžiu, Malenkovas išsijojo visus savo oponentus, suteikė savo bičiulius į kompartijos centro k-tą ir politbiūrą bei valdžios organus. Ir dabar Malenkovo-Molotovo dvilypė nuostatė naujos politikos gaires su užsieniais neva taikos tikslu. Tikrovėje, šiedu Kremliaus konspiratoriai ir imperialistai numetė "meškerę" į vakarų pasaulio politinį "prudą" tikslu pasigauti demokratišką žuvelę.

GEGUŽES 1-JL, KOMUNISTŲ RAMYBĖ

Gegužės 1 d. visas pasaulis laukė kompartijos riaušių ir barikadų, bet nesulaukė. Maskvoje "proletariatas" militarinių maršalų ir generolų vadovaujamas pašoko kazoką pagal įsakymą proga 1 d. gegužės komunistinės šventės. Užsienių kraštuose kompartija buvo pasyvi, nebuvo ryškių demonstracijų ir barikadų. Paryžiuje, kur kompartija visuomet trukmavo, šmet gegužės 1 d. proga buvo ramu, tokį įspūdį matėme New Yorke, kompartijos susirinkime, kur tiktai apie 1/5 skaičiaus tebuvo negu praelyje.

Susidaro įspūdis, kad pasaulio proletariatas pradeda suprasti jog rusiškas komunizmas tai ne socializmas, marksizmas, leninizmas, priešingai, tai rusų ultra - nacionalistų raudonas fašizmas, kuriam vadovauja rusų imperialistai, militariniai Maršalai, Generolai ir diktatoriai žibanciose uniformose, kurių krūtines puošia ordenai ir visokimedaliai. Žodžiu, rusiškas komunizmas tapo išsigimėliu! komunistine fikcija nesuderinama su markso, Stalino ir Lenino anksčiau skelbtu komunizmu.

MIN. P. ŽADEIKIS APIE LIETUVOS ATEITĮ

Kai Vilniuje prieš 35 m. Lietuvos Taryba paskelbė Lietuvos nepriklausoma ir suverenine valstybe ir tuo būdu nutraukė bet kokius ryšius su savo galiniais kaimynais: Vokietija, Rusija ir Lenkija, tai susidarė padėtis, kuri, nors ir su dideliais skirtumais, turi betgi panašumo į dabartinę Lietuvos padėtį. Vasario 16 d. 1918 m. Lietuva buvo vokiečių kariškiai okupuota, o dabar Lietuva tebėra rusų bolševikų karinėje okupacijoje. Tuomet vokiečiai nepritarė Lietuvos laisvės troškimui, rusai pasiuntė prieš Lietuvą keletą lietuviškai nemokančių "lietuviškų divizionų", kad užgnaužtų pačią Lietuvos laisvės idėją. Iš lenkų pusės ėjo gandai, kad maršalas siekia sau Vilniaus. Karas dėl Lietuvos nepriklausomybės apgynimo buvo nelengvas, betgi po dvejų metų kovos lietuvių tauta, žinodama, kad "tas nevertas laisvės, kas negina jos", apgynė savo laisvę ir įrodė savo sugebėjimą gyventi valstybiškai, tvarkytis ekonomiškai ir kilti kultūriškai.

Ir jei šiandien Lietuva neteko savo laisvės, tai ne dėl pačių lietuvių kaltės. Lietuva yra viena iš 10 kitų Europos nepriklausomų valstybių, kurias geležinė tvora atskyrė nuo laisvojo Vakarų pasaulio gobšus Sovietų imperializmas. Ne rusų ir ne vokiečių tautos yra kaltos už mažesnių tautų apipilėmą ir naikinimą: tikrieji mūsų tautos nelaimės kaltininkai yra du diktatoriai: Stalinas ir Hitleris, Antrasis pasaulinis karas likvidavo tik vieną kaltininką. Baisus buvo likimas rusų baltojo absolutizmo, panašus likimas vėliau ar anksčiau gali ištikti ir komunistinę diktatūrą, nes žmonijs ateitis priklauso ne proletarų diktatūros vergijai, bet laisvųjų žmonių bendruomenei. Tai liudija ir šie faktai:

Geležinėje tvoroje, kuri turėjo uždengti nuo pasaulio akių sovietų "rojaus" negeroves, da-

rosi vis daugiau ir daugiau spragų ir skylių, per kurias pavergtųjų tautų drąsuoliai, kaip mūsų trys žvejai, sėkmingai vykdo natūralų tautų bendravimą.

Nežmoniškas Sovietų pareigūnų žiaurumas ir mindžiojimas žmoniškumo teisiu tai yra reiškiniai Sovietų sistemos negerovių, nes Kremliaus diktatoriai - oligarkai yra sudeginę visus atsitraukimo tiltus ir atsidūrę prieš žūtbūtinę alternatyvą: arba pirmyn, arba galas. Čia reikia atsiminti, kad Sovietų imperijoje tautiniu požiūriu didžiausiais sudaro mažumą, todėl neišvengiamai ateis laikas, kada Stalino plienas suminkštės. Pogromų prieš žydus atnaujinimas yra neabejotinas įrodymas, jog dabar ne Danijoje, bet Sovietų Sąjungoje yra kažkas supuvę. Tą teisingą posakį Maskvos satrapams teks neišvengiamai prisiminti ir atsakyti už tautų valios suklastojimą sovietiško tipo rinkimais.

Prie sovietinio režimo silpnųjų reikia priskirti ir kruvinus valymus, kurių metu su žiauriausiais kankinimais išgauti "prisipažinimai" dar papildomi suklastojimai. Ypač įžūlus religijos persekiojimai ir žmonių asmenybės pavergimas bei jo dvasios savybių pajungimas Sovietų materialistinės filosofijos tikslams. Sovietų komunistinis kolosas, tikėdamas kumščio jėga ir jį garbindamas, yra lyg milžinas su molinėmis kojomis, kurio gyvenimas paprastai esti trumpas, nes kas karduo sau skina kelią, tas nuo kardo ir žūva. Todėl ir mūsų žmonėms šiuo laiku patarimas būtų šis: matant Sovietų režimo pulius, tenka visomis išgalėmis šalintis sovietizacijos ir kovoti su komunizmu, kaip su užkrečiama liga. Lai Visagalių Apvaizda nušviečia mūsų Tautai kelią; per šviesą, tiesą ir vienybę, per pasiryžimą ir patvarumą į nepriklausomą gyvenimą laisvoje ir demokratinėje Lietuvoje.

POINT FOUR - PRAKTIŠKA PROGRAMA

Ketvirtieji POINT FOUR metai, kaip, kad paprastai vadinama Jungtinių Amerikos Valstybių technikinės pagalbos atsilikusiems kraštams programa, randa jai bedirbančius 1500 Amerikos technikų užsienyje, kurie perteikia savo žinojimą ir amatą 35 šalių kraštams Artimuosiuose Rytuose, Azijoje, Afrikoje ir Pietų Amerikoje. Taip pat apie 1,000 žmonių iš šių kraštų mokosi Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Palyginus mažo formato POINT FOUR užsimojimas, siekia savo tikslų labai atsargiai ir rūpestingai, padėdamas pirmiausia ten kur badas, skurdas ir vargas labiausiai pasireiškia. Daugumas šių amerikiečių technikų gyvena purvnuose kaimuose ir rodo kaimiečiams kaip geriau išnaudoti medinį plūgą arba parodydami kaip reikia elgtis su naujuoju geležiniu, kaip išnaudoti vandens jėgą, išvietes, derlių ir kaip elgtis su gyvuliais POINT FOUR taip pat turi savo žmones susisiekti, namų statybose, visuomeninėse įstaigose. Kokioj srityje POINT FOUR žmones bedirbtų jų pirmas tikslas kitiems padėti ir patarti.

Tai nėra nauja idėja. Išmoke naudotis kitų išmintimi bei gabumais amerikiečiai pastatė ir savo valstybę. Ir šiandien amerikiečiai naudojami kitų šalių mokslininkų bei technikų žiniomis.

Dar prieš tapdami daugelyje sričių vadovais, amerikiečiai nesivaržė kitiems padėti ir patarti Jau daug gentkarčių ame-

kiečių gabeno sėklas, mediciną ir amatus į visus pasaulio kampus, kartu su savo dvasiniu tikėjimu. Amerikos pramonė eksportavo Amerikos žinojimą ir sugebėjimą kartu su savo užsieniui investavimu. Ir praėjusių 10 metų laikotarpyje JAV suteikė techniską paramą Amerikai ir Liberijai, Afrikoje.

1949 metais prezidentas Trumanas pasiūlė, kad Amerika padėtų visiems atsilikusiems kraštams. Pasiūlymas tapo įstatymu sekančiais metais ir nuo tada techniska parama tapo svarbiu faktoriumi Amerikos užsienių politikoje. Programa buvo pavadinta "Keturių Punktų", nes ji buvo ketvirtuoju punktu Prezidento pasiūlytoje užsienių politikos programoje.

JAV-bės pasiūlo savo techniską kooperaciją tik tuo atveju, jei to paprašo užsienio vyriausybė, kuri taip pat pasižada sumokėti dalį išlaidų. Kooperacijos principas išlaikomas ir tiesioginiuose santykiuose su žmonėmis. Kada ūkininkai išmokinami modernaus ūkininkavimo ir užsiaugina ir naujosios sėklos gausų derlių jie yra įpareigojami savo žiniomis ir sėkla pasidalinti su savo kaimynais.

LAIVŲ LENKTYNES ITALIJOJ

Italijos laivynas lavina jureivius ir pratina prie vėjo ir bangų lenktynėmis mažuose laiveliuose.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA KVICEIA VISUOMENĖ I TALKĄ

Lietuvių Enciklopedijos redakcija pradėjo intensyviai ir skubiai rinkti ir ruošti spaudai enciklopedinę medžiagą. Lietuvoje, kai buvo leidžiama Lietuviškoji Enciklopedija, po visą kraštą išsisklaidę kunigai, mokytojai ir įstaigų tarnautojai labai uoliai talkininkaudavo Enciklopedijos redakcijai, savo apylinkėse parinkdami žinių apie vietoves, draugijas bei organizacijas, atsiųsdami žymesniųjų savo krašto veikėjų biografijas ir atvaizdus. Tokie nuoširdūs talkininkai Enciklopedijai reikalingi ir čia, Amerikoje, o taip pat ir kituose kontinentuose, kur gyvena lietuviai. Vadinami senieji ir naujieji atėiviai vienodai gali jungtis į šį darbą ir lituanistine medžiaga praturtinti Lietuvių Enciklopediją.

Todėl Lietuvių Enciklopedijos redakcija maloniai kviečia savo tautiečius, o ypačią visų lietuviškųjų organizacijų vadovybes, tučtuojau siūsti žinias iš visų miestų, miestelių ir kitokių vietovių apie ten gyvenančius lietuvius, jų skaičių, apie veikiančias lietuvių draugijas; religines, politines, kultūrinės, profesines, švietimo, sporto, apie lietuvių parapijas, mokyklas ir t.t. Atžymėtinos ir lietuvių įstaigos — bankai, prekybos bendrovės, imonės, fabrikai, klubai, kultūros pastatai bei paminklai. Siunčiamose žiniuose būtina reikia nurodyti draugijų įsikūrimo laiką, svarbesnius nuveiktuosius lietuvių darbus ir žymesniuosius jų organi-

zacijų veikėjus. Rašant apie asmenis, reikia apie juos suteikti šias žinias: pavardė, vardas, gimimo vieta, gimimo data, išsilavinimas, mokslinė, kultūrinė, politinė ar visuomeninė veikla, kūrybos darbai (knygos, straipsniai, laikraščių redagavimas, dailininkų paveiksai, architektų ir inžinierių sukurtieji statybų projektai, pastatai ir t.t.).

Geros valios lietuviams talkininkams čia atsiveria plati dirva ir didelis bei garbingas darbas: surinkti laisvajame pasauly, o ypačią J. A. Valstybėse esančių gausią lituanistinę medžiagą. Lietuvių Enciklopedijos redakcija ieško ir kitų būdų bei kelių tai medžiagai rinkti, betgi niekad nebus perdaug, jei į tą darbą įsijungs plačioji lietuvių visuomenė ir jos organizacijų vadovai. Tik visas jėgas sutelkę, sukursim tą didžiulį lietuviškosios kultūros paminklą — Lietuvių Enciklopediją.

Tikėdami pasaulio lietuvių rūpestinga ir kruopščio talka šiam didžiuliam kultūros darbui, Lietuvių Enciklopedijos redaktoriai ir leidėjas iš anksto visiems talkininkams tariu nuosirdžiausią dėkui. Žinias, straipsnius, aprašymus fotografijas ir kitokią medžiagą prašome siūsti šiuo adresu:

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA
366 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.
Prof. Vacl. Biržiška,
L. E. Vyr. Redaktorius
Juozas Kapočius,
Leidėjas

GERAS MAISTAS, GERA SVEIKATA

Gegužės 1-mą dieną, Vaikų Sveikatos diena Amerikoje. Kad ateities piliečiai užaugtų sveiki, vaikams reikia gero maisto. Vienas iš geriausių maisto ir pienas, o kurį galima naudoti ne tik gėrymum, bet ir kituose valgiuose.

šių kraštų su amerikiečiais susitipras laisvąjį pasaulį.

Visa POINT FOUR programa skaitant iki šių metų 1953 liepos 1 dienos amerikiečiams kainavo \$156,576,000 — mažiau

negu kainuoja vienas šarvuot-laisvis. Į šią sumą taip pat įskaitoma Amerikos įnašas remti techninei pagalbai per Jungtines Tautas ir Amerikos Valstybių Organizaciją.

— Ar šį kartą viena žvakutė pakaks? Jei ne, tai kiekuzdėt?

"LAIMINGI" SUGRĮŽĘ TARYBŲ LIETUVON

— Ką rašo apie juos sovietų spauda ir ką sako patys sugrįžusieji —

SOVIETŲ SPAUDOJE...

Tarybų Lietuvoje leidžiama, skirtame propagandai tremtinių tarpe, žurnale "Tėvynėje" Povilas Putninas, grįžęs iš amerikiečių zonos, rašo:

Sugrįžęs į Klaipėdą, aš nuėjau dirbti į tarybinį ūkį. Ten gavau butą ir mūsų šeimai paskyrė darbą. Gyvendami Vakarų Vokietijoje, mes užmiršome, ką reiškia socialiai pavalgyti. Tiesiog skaudėdavo širdį, kuomet mes su žmona žiūrėdavome į savo alkanus vaikus. Dabar jie turi pakankamai sviesto ir pieno."

TIKROVĖJE...

Lietuvis P. S., grįžęs Lietuvon iš anglų zonos:

"1949 m. grįžau su transportu, kuriame buvo daug klaipečių iš rusų zonos. Net ir jie grįžę krintosi ir galėjosi tai padarę, — po trumpo laiko teko nešti į turgų parduoti kostiumus ir kitus su savim atsiųztus daiktus, nes neturėjo iš ko maitintis. Į kolchozus patekusieji gaudavo produktus tik rudenį, iki tol turėjo patys maitintis."

SOVIETŲ SPAUDOJE...

B. Paškauskas, repatriacijos sektoriaus prie Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto vedėjas, leidinyje "Po gimtuju dangum" rašo:

"Atvykusius klaipečių repatriantus stotyje pasitinka repatriacijos punkto tarnautojai ir tuojau pat suteikia įvairiausių paramą. Visiems išmokamos pinigines pašalpas ir parūpinamas darbas pagal kiekvieno specialybę ir pageidavimą. Daugavaikės motinos gauna didelės pinigines pašalpas ir pensijas, seneliai patalpinami į senelių namus, jei jie yra vieniši ir nėra kam jų globoti. Namų savininkams gražinami jų namai, nepriklausau nacionalizacijai. Klaipėdos mieste visu 100 procentu gražinti namai, į kuriuos repatriantai pareiškė pretenzijų. . . Jei tie namai yra kitų gyvenami arba užimti įmonės ar įstaigos, vykdomojo komiteto nutarimu, namai tuojau pat ištuštinami ir repatriantas — namų savininkas — gali įsikelti į savo pastogę. Karo metu nukentėję namai, gražinti repatriantui, padedami atremontuoti. Drauge gražinami ir prie namų buvę daržai ir sodai. Tūkstančių klaipečių sugrįžo į gimtąjį Klaipėdos kraštą ir šiandien masiškai tebe-grįžta. Nė vienas jų nesiskundžia grįžęs, priešingai — kiekvienas jų lyg siaubingą sapną prisimena Vokietijoje gyventas dienas."

TIKROVĖJE...

1946 m. grįžusi iš anglų zonos Elena M.:

Ji su motina apsigyveno savo tėviškėje, Pietų Lietuvoje. Iš pradžių gyveno dideliame vargė, buvo apsisostojusios viename apleistame tvarte ir išbuvo tenai, kol tvartas pradėjo griūti. Elena dirbo iš pradžių pas ūkininkus — mezgė. Taip pat pirkdavo vilnų ir parduodavo megztus daiktus turguje. Tuo būdu bandė sau ir motinai duoną užsidirbti. Būdavo nemaža laikotarpis, kada teko joms badauti. Motina pradėjo sirgti, o Elena atsistojo šiek tiek ant kojų ir nusipirko paršuką.

TIKROVĖJE...

Klaipečių H. M., grįžęs Lietuvon 1947m. iš Dresdno, sako:

"Mes visi keikėmės, kvailai padarę sugrįžę. Rytų zonoje buvo skelbiama, kad kiekvienas klaipečių, lietuvis ar vokiečiai, gaus savo ūkius atgal. Grį-

žęs galėjo tik pasižiūrėti, kaip jo ūkis atrodo, tai buvo viskas. Trobesiai rusų buvo nugriauti, o žemė priklauso kolchozui."

Kito repatrianto pasakojimu:

Tarp 1946 ir 1949 m. iš Vokietijos, ypač iš rusų zonos, grįžo nemažai žmonių. Jie atvykdavo linksmi, parsivežę visokio turto (balnų, motociklų ir kt.). Bet kai teko po kelias dienas stotyse laukti, ūpas krito. Kiekvienas gavo po 400-500 rublių ir buvo išsiųsti į kolchozus, o iki 1949 m. ir tos paramos negaudavo.

Arba B. D., grįžęs iš Anglijos Lietuvon:

"Visi mes prisimename, kaip gyvenome Vakaruose ir tik agentų prikalbėti, davėmės suklaidinami. Vienas klaipečių net kailinius iš pykčio sukramtė, kad taip kvailai padarė. Parvažiaavę į Lietuvą, neturi teisės į savo buvusius ūkius ir kojos įkelti. Visur jie vadina išgamomis, šnipais, kalinaimais, nuolat tardomi ir, mažiausiai įtariamai atsiradus, tremiami į Sibirą."

SOVIETŲ SPAUDOJE...

Balys Šablinskas, grįžęs iš Langwasserio stovyklos Vakarų Vokietijoje, leidinyje "Po gimtuju dangum" rašo:

"Tarybinė valdžia mane apripino ne tik darbu, — ji dešimties metų naudojimui man paskyrė atskirą namą Panevėžio mieste, Sodų g. 44, su dideliu vaisinių medžių sodu ir bitynu. Namai dviejų butų, antrąjį butą išnuomuoju ir gauju nuomą kaip tikrasis šių namų savininkas. Panevėžyje gyvenimas labai judrus, mieste vyksta naujų namų statyba, plečiamas prekybos įmonių tinklas, auga pramonė. Čia reikia dar labai daug gerų darbų, duonos pakaks. Smagu žiūrėti į atsikuriantį po karo gyvenimą, kuris toks nepanašus į merdėjamą DP stovyklose."

TIKROVĖJE...

1946 m. grįžusi iš anglų zonos Elena M.:

Ji su motina apsigyveno savo tėviškėje, Pietų Lietuvoje. Iš pradžių gyveno dideliame vargė, buvo apsisostojusios viename apleistame tvarte ir išbuvo tenai, kol tvartas pradėjo griūti. Elena dirbo iš pradžių pas ūkininkus — mezgė. Taip pat pirkdavo vilnų ir parduodavo megztus daiktus turguje. Tuo būdu bandė sau ir motinai duoną užsidirbti. Būdavo nemaža laikotarpis, kada teko joms badauti. Motina pradėjo sirgti, o Elena atsistojo šiek tiek ant kojų ir nusipirko paršuką.

O štai kaip pasitinka grįžtančiuosius:

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsirėngęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusiren-

VALSTYBĖS DEPARTAMENTAS

Valstybės Departamente išsiplėtimas ir jo veiklos komplikotumas liudija tarptautinę atsakomybę kurią šis kraštas yra sau prisiėmęs po Antrojo Pasaulinio Karo. Įkurtas 1789 metais kaip konstitucinės vyriausybės pirmasis vykdomasis departamentas jis buvo visai kuklus. Pirmasis šalies valstybės sekretorius Tomas Jeffersonas, užsienių reikalų politikos reikalus tvarkė padedamas keturių tarnautojų ir Diplomatinių trijų Misijų ir su 16 konsulų gyvenusių užsienyje.

John Foster Dulles perėmus valstybės sekretoriaus postą, departamento sąstatae Washingtone jis rado 6,000 tarnautojų, o apie 17,000 buvo užsienyje diplomatinėse misijose ir konsulatuose visame pasaulyje.

Valstybės sekretorius, šios visą pasaulį apimančios organizacijos šefas turi svarbiausią vietą Prezidento Kabinete ir yra Prezidento užsienių politikos pirmasis asistentas ir vykdytojas. Jam padeda štabas vadovaujamas vice-ministerio "under-secretary", kuris pačiam ministeriui išvykus pirmąjį atstovauja; antrasis vice-ministeris rūpinasi administraciniais reikalais — postas įkurtas naujojo kongreso štabui priklausau dar 8 asistentai — Vice-ministeriai ir visa eilė kiek mažesnio laipsnio Asistentų ir kaip Europoje juos vadina referentų.

Keturi asistentai — vice-ministeriai turi savo specifines sritis — kaip tai vienas seka Amerikų respublikas, kitas rūpinasi Europos politika, trečias yra Tolimųjų Rytų Reikalų specialistas, o ketvirtas yra Artimųjų Rytų, Pietų Azijos ir Afrikos Reikalų ekspertas. Santykių su Vokietija reikalus seka atskiras štabas vadovaujamas Vokiškųjų reikalų direktoriaus (A Director for German Affairs).

Kiti trys referentai vice-ministeriai turi platesnes sritis kaip tai pasaulinė ekonomika, santykiai su Kongresu ir viešoji informacija (informuoja amerikiečius apie Amerikos santykius su kitomis valstybėmis).

Valstybės Departamento veikla dabar apima kur kas daugiau negu vien tik diplomatiją. Jis diriguoja karinę ir ūkinę pagalbą draugiškoms valstybėms; pasaulį informuoja apie Jungtines Valstybes; ir vadovauja Jungtinių Tautų Amerikos delegacijai.

Kaikuri ši veikla yra diriguojama beveik savostovių skyrių, kaip pav. techninė pagalba (Point Four programa) ir Tarptautinė Informacijos Taryba kurie yra atsakingi tiesioginei Valstybės Sekretoriui. Tarpusavio Pagalbos Agentūra, kuri skirsto karinę ir ekonominę pagalbą savasias pareigas perėmė iš buvusio Marshalo plano Administracijos. Jungtinių Tautų Reikalų referentas turi savo atskirą skyrių, nors Jungtinių Valstybių Jungtinių Tautų Misija yra vėl atskira organizacija, kurios būstinė yra New Yorke. Ji vadovavimosi direktivas gauna per Valstybės Departamentą iš Prezidento.

Valstybės Departamentas privalo būti visada budrus ir atitiktį laiko reikalavimams. Nuo praėjusio karo jame būta daug permainų ir naujoji administracija jame planuoja naujus tvarkymus.

giamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberašęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šiojį tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

ORŪNAS

ISTORINĖ APYSAKA IŠ 12-to ŠIMTMEČIO

(Tąsa iš pereito num.)

Ir Vilko vedamas Orūno būrys pasukęs miško link nudūmė į tankmę, kame turėjo būt minimas urvas. Pirmieji nuo to urvo suspėjo pabėgti tik tarnai, nemaža brangaus turto ir su keliolika merginų ir sargų vyrų pavyko Apyvitė sulaikyti ir išvaduoti visus kitus paimant nelaisvėn.

Koks buvo džiaugsmas susitikus jaunoms mylimoms širdims kiek besaikčių žodžių ir širdį deginančių akių žvilgsnių, tai sunku ir apskaiti, bet jie jautė laimingi, laimingi kaip niekadoms nebuvo. Po to momento Orūnas prijojęs prie Vilko paspaudė ranką padėkodamas už žinią, ir vadovybę, o pastarasis nušokęs nuo arklio priėjo prie Alvitės priklaupė ant vieno kelio ir ėmė melsti atleidimo kokiį jis jai skaudų smūgį buvo surengęs ir rengė kol prablaivėjo iš to viso.

— Aš tau senai atleida, tik tėvynė tegul atleiddžia, kalbėjo drebančiu balsu Alvitė.

— Aš pasistengsiu tėvynei už blogą atsilyginti geru ir sėdęs ant žirgo, nudūmė su Orūno kariais į mišio tarpą, kur gulė Vasilkovičiaus vyrus kaip pupų pėdus. Priešas ėmė trauktis ir netvarkoje bėgti į pilį kuriuos vijosi Volodirius su savo pulkais padėdamas Orūno ir Vilko arčiaus miesto.

Užsidadę pilin dar mėgino gintis bet po narsia Vilko vadovyste smarkesnieji kariai sugriovė silpnesnę sieną ir įpuolė pilies kieman. Čia jis skynė savo priešus kur tik pasisukdamas, ir kurį tik pripuldamas. Pirmiausia jis prasimušęs puolė į užpakalinę pilies daboklės dalį, kurią apardęs iš jos paleido daug lietuvių belaisvių įvairaus amžiaus. Tuo kart kai Vilkas davė paskutinį smūgį durims, iš viršaus priešo nutaikinta strėlė pervėrė klaurai jo krūtinę, kuris krito kaip ažuolas be žado vietoje. Tuo kart kai priešas strėlės pervertas puolė Vilkas, duris daboklės atsivėrė ir iš jos ėmė veržtis suvarginti lietuviai pamatyti savo vaduotojų, tiktai smarkiausio jų nebematė gyvo, kuris apie jų buvį gerai žinojo, už tai juos pirmiausia ir gelbėjo. Jis krito tapęs vėl ištikimu sūnum ir jai už skriaudas atsilygines. Dėl to jį, kaip vadą ir narsų karį palaidojo dalyvaujant Orūnui, Alvitėi, Volodirui ir kitiems paėmus Poloką ir išvijus Vasilkovičių, kuris viską palikęs pabėgo.

Sugrįžęs į namus Orūnas po didelei puotai apsimedė Alvitę laikinai užmiršdamas karus būdamas jaukiame šeimos židinyje prie mylimos žmonos. Bet mirus tėvui Gelvainiui, Orūnas turėjo daugiaus laiko pašvesti tautos ir savo pavaldinių laukui.

Dienos slinko savu keliu, Orūnas jautėsi laimingas prie mylimos žmonos. Ta proga pasinaudodamas priešas irgi nesnaudė, nežiūrėjo į jo laimei šypsiančias akis.

Chmelnickis valdydamas Hromovičiaus vietoj, slaptai įsiveržė nuteriojo Lietuvos žemės plotus priklausančius Orūnui, už tai jis turėjo tuo patim atsilyginti. Sušaukęs vyrus, atsiveikines su verkiančia žmona Alvite nuo kurios ir jam namalūno buvo skirtis, bet tėvynė jį šaukė pildyt savo pareigą ką jis negalėjo kaipo valdovas atsakyti.

NASHVILLE, Tenn. — Kristaus veidas, Paskutinės Vakarėnės paveikslas, laikomas kaipo liudniausias pasauly. Paskutinės Vakarėnės paveikslas, Leonardo de Vinci kurinys, yra koplyčioj išdrožtas iš meržio. Koplyčia atidaryta kasdien.

VOKIEIJA

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Statutas pateiktas vokiečių teismui įregistruoti. Statutą įregistravus, Vokietijos Lietuvių Bendruomenė įgyja ju ridines teises.

Tas klausimas pasidarė aktualus, ryšium su Vasario 16 gimnazizacijai namų nupirkimu.

Pasiekę Lenkijos sritis kol nesutiko su Chmelnicko pulkais, Orūnas viską naikino, o kai susitiko su Chmelnicku, tai šis Orūno kankintojas ir niekintojas rado ir gavo savo užmokestį nuo smarkios Vidučio rankos, kuris vietoje krito.

Daug ko laimėjęs, didelių grobių nešinas grįžo atgal į tėviškę Orūnas dėl ko galėjo džiaugtis ir džiaugėsi jo vyrai, tik jis vienas jojo užsimastęs, liūdnas, mažai kalbąs. Kas jo širdį slogino, koki rūpesčiai jį slėgė, niekas nesuprato, tiktai jis pats ką nors nujautė.

Artėdamas prie Lakinos manė ir tikrai tikėjos pamatyti atvykstančią žmoną jo pasitikti su gausiomis žiniomis išsklaidydama tamsias jo mintis, bet veltui buvo jo lūkestis. Visi pakelyje juos pravykstančius sveikino, dainomis lydėjo kol sutiko pirmuosius iš pilies atvykstančius pasitikti ramtus vyrus.

— Kas naujo pilyje? pirmas buvo Orūno klausimas.

— Nieko tokio linksmaus.

— Ar nebuvo niekas atvykęs?

— Atvykęs nebuvo, bet išvyko.

— Kas?

Tęsdami ilga tyla, kurioje vyras svarstė sakyti viską ar kai ką nutylėti, kol pats viską namuose ras.

— Sakyk kas, ko lauki? prispirtinai klausė Orūnas.

— Aš pasakysiu, tik prašyčiau, valdovo laikytis tvirtai ir viską išklausti šaltai.

— Esu pasiruošęs.

— Išvyko kunigaikštienė.

— Kur?!

— Į Anapilę.

— Kaip tai? karščiuodamasis klausė Orūnas. Kokių būdu tas atsitiko?

— Po gimdimui neišlaikė ir mirė mūhedama iki paskutinei valandai jų garbus valdove vardą ir prašydama, kad mylėtumet vaiką jeigu jis augs.

— Ji mirė! . . . mirė Alvitė, veržėsi vienas po kitam skaudūs žodžiai iš vargų užgrūdintos Orūno krūtinės. Veidas kas kartą mainėse, akys žybciojo, o lūpos skausmų surakintos pamėlynyje virpėjo. Jis mastė, gal pergyveno vaizduotėje draugėje praleistas dienas su ta, kurios niekad nebeišvis. Kas jam be jos namai kur nebebus šiltos šilimos, kuri jį lyg tol šildė ir paniuri sienos jam bylos skaudžią vienatvę ir jos sielgraudžią be jo mirties patalę. Liūdna ir baugu jam darėsi apie tai pamąsčius, bet jau buvo po laukui.

— Kuomet mirė?

— Prieš dvi savaites.

— Vaikas gyvena ar mirė?

— Sveikas, gyvas berniukas šiaurys.

— Kas jį prižiūri?

— Vizgirdienė.

Nieko daugiaus Orūnas neklusė, jojo tyliai ką tai tokio mąstydamas visai neišreipdamas dėmesio kas prieš jį ar už jo dedasi. Jis jojo paniuręs kaip kad paniurusį jo laukė tuščia pilies mėsainė.

(Bus daugiau)

ISTORINIO AMERIKOS RANKRAŠČIO ATRADIMAS

Merimether Lewis ir William Clark įsamžino Amerikos istorijoje, kaip pirmosios Amerikos tyrinėjimo ekspedicijos vadovai. 1803 metais jie iškeliavo su 35 žmonių grupe, daėjo iki Missouri upės, persikėlė per Rocky Mountains ir dasiekė Columbijos upe iki Ramiojo Vandenyno.

Jie atliko šią misiją prašomi prezidento Jeffersono, kuris norėjo turėti Louisianos teritorijos šiaurinis dalies tikslų vaizdą, teritorijos kuri į vakarus nuo Mississippio upės buvo neseniai nupirkta iš prancūzų.

Dabar po 150 metų, galiausiai buvo atrasta šios ekspedicijos vieno iš vadų William Clark ekspedicijos dienoraštis—rankraštis. Jis buvo rastas St. Paul, Minnesota. Neįkainuojamos vertės dokumentai kažkaip pateko į Pilietinio karo generolo John H. Harmond rašomojo stalo stalčius. Po karo pakirtas Indėnų Dakotos Teritorijos reikalų tvarkytoju Hammond susidomėjo Vakarų istorija. Tačiau, nieks iš jo pasekėjų nežinojo apie Lewis ir Clark dienoraščio svarbą.

Panelė Lucille Kane, Minnesotos Istorinės Draugijos dokumentų kurtorė, rado šiuos dokumentus suvyniotus į laikra-

stij "Washington National Intelligencer", vieną pirmųjų jaunosios Respublikos laikraščių. Laikraščio data buvo nuplėšta tačiau Kongreso atstovų Rūmų korespondencija aprašo, kad Kongresas priėmė "1805 metų karinio pasirošimo paramą".

Datuotas 1803, 12, 13 iki 1805, 4, 5 minėtas dienynas smulkiai aprašo Lewis ir Clark ekspedicijos sudarymą ir pirmąsias 1,600 mylių iki Missouri upės. Tolimesnės kelionės eiga buvo žinoma jau seniau.

"Kada šis dienynas bus pilnai perrašytas ir sutvarkytas", pareiškė Minnesotos Istorinės Draugijos direktorius, "iš jų paaiškės kaip ekspedicija buvo sudaryta, jos pasirošimą kelionei, reikmenis ir planus. Asmeninės Clarko pastabos mokslininkams padės nustatyti jo ir jo žmonių asmenines savybes.

Generolo Hammondo stalčiuose rasti dokumentai yra surašyti ant popieriaus gabaliukų ir net ant senų laiškų. Rašalo dėmės, išbraukimai ir rašysena tarp linijų leidžia spėti jog William Clark rašė ant kelių susirietęs laivelyje, beplaukiant Missouri upe ar šalia naktynės lauzo. Dokumentuose rasta ir Meriwether Lewis rašysenos.

IS WORCESTER, MASS. LIETUVIŲ BIZNIERIŲ PROFESIONALŲ SĄJUNGOS VEIKLOS

Worcesterio Lietuvių Biznierių - Profesionalų Sąjungos nariai, š. m. balandžio mėn. 22 d., 8:30 v. v., Bravoro Tadcaster salėje, turėjo savo metinį susirinkimą.

Sąjungos pirm. V. Skrinška, atidarydamas susirinkimą, tarė žodį į susirinkusius ir prašė visus dalyvius, sprendžiant Sąjungos reikalus, gyvai dalyvauti diskusijose. Buvo iškelta, kad beveik nė vienas lietuvis biznierių-prof. negali pasigirti dideliu biznio išvystymu. Nežiūrint, kad Worcester'is yra gana didelė lietuvių kolonija. Nėra vieno lietuvių biznierio, kuris išgalėtų savo prekyvietę įsitaisyti taip kaip yra padaręs ne vienas kitatautis, pagelba mūsų tautiečių. Žinoma, jeigu mūsų tautiečiai taip įsitaisyti, milijonius įrengimus padaryti, tai jam tuojau būtų prikaišiota, kad tai jis iš mūsų tai pasipelnė. Bet jeigu kitatautis tai padarė, tai niekas ir klausimo nekyla.

Buvo plačiai diskutuojama, kodėl pas mūsų tautiečius neegzistuoja principai "savi pasavus". Kažkeno buvo pasakyta, kad lietuvių yra panašūs į vieną, plačiai po pasaulį išblaškytą tautą, kurie yra pavydūs tik kitatautiems, o lietuvių tik saviesiems.

Čia taip pat buvo ir kelta klausimas, kur mūsų naujakuriai, kurių į Worcesterį yra privažiavę arti tūkstančio galvų. Ką jie remia? Čia nekalbama apie mažumą, kurie visur dalyvauja.

Čia taip pat buvo pasigęsta, kad tam tikros lietuviško įstaiigos - organizacijos, lietuvių biz. prof., ne tik kad neremia, bet ir nebus per daug pasakyta, — ignoruoja. Organizacijos viso klausimais vardais pasivadinusios, kaip tik turi kokius nors parengimus ar jubiliejus, kad ką gauti, tai pirmiausiai apilanko lietuvių biz. prof., bet kad savo susirinkimuose skatintų savo narius, kad jie palaikytų savuosius, to tai jau negirdėti. Ar nebūtų laikas susiprasti!?

Žinoma, Sąjungos nariai ne-

gincija, kad iš jų taip pat gali atsistoti negerovių — klaidų. Bet tas reikia išsiaiškinti ir biznio įstaiga nejuodinti dėl vienos supuvusios bulvės.

Nežiūrint išvardinti iš neįvardintų negerovių, Sąjunga nutarė savo veiklą gyvinti 1953 m. išrinkta Valdyba pasiskirstė pareigoms: V. Skrinškas, pirm., J. Ciunys, vice p., J. Bačinskas išdin., J. Matulavičius, sekr.

Board of Direktoriais išrinkti sekanti: Ig. Pigaga, J. Kiela, M. Cinsky, J. Andrius, K. Jakimaitis ir J. Lozoraitis.

NUTARTA: Š. m. spalio mėn. 11 d., Ukėsų Kl. salėje surengti Vakariene, į kurią numatyta kviešti žymūs kalbėtojai iš New York ir Boston.

Vakarienei rengti išrinktas komitetas iš 5 asmenų, o programomis rinkti iš 3-jų asmenų.

Buvo prisimintas adv. Kazys Tamulionis, kuris Sąjungai yra daug pasidarbavęs. Jo pagerbimui, susirinkusieji atsistojo tylos minutei.

Siūlyta visiems Sąjungos nariams remti Amerikos Lietuvių Bendruomenės steigimą Worcester'is.

Bendrai šitas susirinkimas praėjo labai pakioje nuotakoje ir buvo jaučiamas noras atgaivinti Sąjungos veiklą. Tam labai daug pasidarbavo ilgametis Sąjungos narys J. Bačinskas ir dabartinis Sąjungos pirmininkas V. Skrinška.

Susirinkimo dalyvis

Worc. Liet. Moterų Klubo Susirinkimas

Worcesterio Liet. Moterų Klubo susirinkimas bus antradienio vakare, gegužės 12-tą d., 7-tą val. vak. Po susirinkimo bus Motinų Dienos paminėjimui puota. Bus muzikališka programa su parinktom dainom motinų pagerbimui ir visų narių. Ponia Angela Vaišienė skaitys eiles, kurias ji pati parašė motinų pagerbimui.

A. Motiejaitienė, kor.

Susirinkimas

Š. m. gegužės (May) mėn. 9 dieną, 7:30 val. vak., Lietuvių Pil. Klubo salėje šaukiamas Lietuvai Remti D-jos I skyriaus narių SUSIRINKIMAS, kuriame bus aptariamasi pikniko, įvykstančio gegužės 10 d., Babrausko pavil., rengimas ir kiti svarbūs einamieji reikalai. Visi nariai ir prijauciantieji kviečiami atsilankyti.

LRD I sky. V-ba

Mergaičių Klubo Savaitė

Gegužės 10-tą prasideda Tautinio Mergaičių Klubo savaitė, dėlto Worcesterio Moterų Klubo narės ir jų šeimynos džiaugiasi. Mergaičių klubas buvo įsteigtas 1945 metais su tikslu parūpinti užsiėmimus mergaitėms, kada pareina iš mokyklų. Worcesterio Mergaičių Klubas gyvuoja nuo 1916 metų.

Šio miesto klubas atidarytas kasdien, kad mergaitės turėtų vietą kur susieiti po mokyklos arba anksti vakarais ir kur galėtų gauti draugiškus patarimus. Klubo tikslas yra išlavinti mergaitę, kad po kelių metų, ji galėtų užimti savo vietą kaip gera pilietė ir šeiminkė. Klubas turi įvairių programų rankdarbių, siuvimo, mezgimo, muzikos, meno ir t.t.

Worcesteris, Mergaitės turi tris klubo namus, Lincoln House, Quinsigamond House ir Extension House. Naujo namo kampinis akmuo, naujam klubiečių namui bus pastatytas kampo Winthop ir Providence

Š. m. GEGUŽĖS (May) mėn. 10 d.

Babrausko pavilione

LIETUVAI REMTI D-JOS I SKYRIUS

Rengia Įdomų Pavasarinį

PIKNIKA

KURIO PELNAS SKIRIAMAS ŠALPAI.

Visi kviečiami atsilankyti ir linksmai praleisti laiką

VALDYBA

Š. m. SEKMAD., GEGUŽĖS 17 d., 1 val. p. p.

Veteranų Legijono Salėje

(CORAL ir WAVERLY GATVIŲ KAMPAS)

— Rengiamas —

AUŠROS 70 metų sukakties paminėjimas

Paskaitą Skaitys

prof. V. Biržiška

Programoje dalyvauja ir Tremtinių Meno Ratelis Po Minėjimo įvyks Amerikos Lietuvių Bendruomenės Worcesterio Skyriaus Steigimas Įėjimas neapmokamas Maloniai kviečiami visi lietuviai atvykti.

Laikinas Organizacinis Komitetas

LIETUVAI REMTI D-JOS I SKYRIAUS VEIKLOS APŽVALGA

Baigiantis žiemos sezonui ir pereinant prie vasaros veiklos, įdomu žvilgtelti į paskutiniuosius LRD I skyriaus atliktus darbus ir jų rezultatus. Be abejonės, paskutinis svarbiausias uždavinys buvo surengti Lietuvos Nepriklausomybės Minėjimą, apie kurio eigą visuomenė jau buvo šiek tiek informuota. Šiuo kartu yra paliečiami minėjimo atgarsiai ir įvertinimai iš už Worcesterio ribų.

Minėjimo metu priimtosios rezolucijos ir išsiuntintos USA svarbiausiems vadams bei kongreso atstovams davė puikių rezultatų. Gauta daug ir gražių atsakymų, iš kurių keletas yra verta suminėti.

Amerikos senatorius John F. Kennedy minėjimo rezoliuciją išsiaiškino ir senato rekordus ir tą išskarpą kartu su malonių laišku prisiuntė draugijai pareikšdamas visiems geriausių linkėjimų.

Senatorius Leverett Saltonstall dėkoja už rezolucijos prisiuntimą ir pareiškia, kad šios informacijos jau yra didžiai naudingos jo darbe.

Į rezolucijas, pasiūstas JAV prezidentui ir Užs. reikalų sekretoriui atsakė Valstybės D-to Viešųjų reikalų skyriaus viršininkas Howard A. Cook, prie laiško pridėdamas Valst. D-to sekretoriaus John Foster Dulles pareiškimą Lietuvos reikalui, padarytą minant Lietuvos ir Estijos Nepriklausomybių paskelbimą (šis pareiškimas buvo skelbtas visoje lietuviškoje spaudoje). Kongreso atstovas Harold D. Donohue savo atsakyme užtikrina, kad jis ir to-

liau, kaip ir iki šiol, dėsi visas pastangas, kad Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų laisvė būtų atstatyta.

JAV delegacijos prie Jungtinių Tautų pirmininko Cabot Lodge pavestas atsakė Charles E. Allen pabrėždamas, jog USA Lietuvos inkorporavimo į SSSR nepripažįsta, ir kad delegacijos pirmininkas reikšia mūsų pastangoms giliausias simpatijas. Šie ir panašūs atsiliepimai, nors jie čia ir labai trumpai atpasakoti, parodo, jog mūsų reikalai yra suprantami ir jog mūsų pastangos nėra tuščios. Todėl belieka ir toliau nenuilstamai ta kryptimi veikti, kol bolševikai galutinai bus išvyti iš Lietuvos bei kitų pavergtų kraštų!

Minėjimo proga rinktos aukos Am. Lietuvių Tarybai pasiūstos ir gautas pakvitavimas kartu su nuosirdžia padėka. Viso aukų pasiūsta \$583.60. ALT Vykdomasis komitetas reikšia padėką visoms organizacijoms ir pavieniams asmenims, prisidėjusiems savo aukomis prie šios paramos.

Be minėjimo suruošimo LRD I skyr. pastoviai rūpinasi šalpa. Šiais metais jau pasiūsta \$50. Vargo Mokykloms ir \$100. Vasario 16 d. Gimnazijai, Vokietijoje. Be to, paskirta aukų Amerikos Raud. Kryžiui, Jungtinėms Tautoms ir pan.

Draugija yra užsimojusi ir toliau dirbti ta kryptimi ir kviečia visus tautiečius prie šios veiklos prisidėti vienokiu ar kitokiu būdu. Visų talka reikalinga ir didžiai vertinama!

J. P.

Pranešimas

Š. m. gegužės (May) mėn. 10 dieną (sekmadienį), Babrausko pavilione, Leicester, Mass., Liet. Remti D-jos I skyr. rengia savo pirmąjį pavasarinį PIKNIKĄ — gegužinę, kurio pelnas skiriamas šalpai.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

LRD I Skyr. Valdyba

Du Kambariu

Ieškau pabuvusios poras ar du singeliu vyrų — turiu du kambarius išnuomuoti. Jeigu būtų bevaikė moteris galėtų ir naudotis virtuve.

Al. Mencevich
17 Agate Ave., Worcester

gatvių, ketvirtadienį, geguž 14 d., 5 val. vak. Visi lietuviai nuosirdžiai kviečiami dalyvauti.

DĖMESIO!

DEMESIO!

Š. m. GEGUŽĖS mėn. 16 d., 7:30 vak.

MUZIKOS - DAINŲ VAKARAS

LIETUVIŲ KLUBO SALĖJE - 12 VERNON GATVĖS

Programoje:

1. Solo dainos
2. Solo instrumentalistai
3. Duetas
4. Vyrų kvartetąs
5. Orkestra "Tango"

Po programos Šokiai su Bufetu Šokiams gros Orkestras "Tango".

Maloniai kviečiami atsilankyti visi lietuviai-vės RENGĖJAI

IDEAL PHARMACY

Vaistinyčios Tel. 3-4840 — Res. 7-1725
V. G. SKRINSKA, B. S. reg. pharm.

29-31 KELLY SQ.

WORCESTER, MASS.

MOTINŲ PAGERBIMO DIENA

IVYKS SEKMADIENĮ

Gegužės. (May) 10

Kad tinkamai suteikti visoms Motinoms garbę ir

džiaugsmą: —

Lietuviška Vaistinė turi ypatingai skanių gražiai papuoštų Saldainių (Chocolates), vietinių ir importuotų iš Anglijos, kurios yra pigios ir geros rūšies.

Taip pat naujų Pavasario Kosmetikos, dėl dovanų irgi parduodam.

Su visais Doktorų Receptais. ir bendrai sveikatos reikalais, kreipkitės pas Lietuvį Vaistininką Vytautą Skrinšką.

Vaistinės valandos: nuo 9 ryto iki 10 vakaro

Sekmadieniais: nuo 9 ryto iki 9 vakaro

Čia irgi parduoda lietuviški laikraščiai

LIETUVIAI pas LIETUVIUS!

WILFAND'S CREAMERY

Specialistai Šviežių Produktų Iš Ūkių

Pabandykite mūsų namėje darytą šviestą,

sudytą ir nesudytą; Iš Vermont Valstijos ūkio šviestą;

sūrią grietinę, varškę.

Pasigėrėkite sekanciais pieninės produktais ir tėmykite

skirtumą patys:

Įvairios rūkytos žuvies, silkių.

Įvairūs Valgiai - Šaltos mėsos, šaldytas maistas

WILFAND'S neseniai padidintas iš lauko ir vidaus.

Skersai nuo Jaffe's Hardware

115 WATER STRTET TEL. 3-1841

BOB'S APPLIANCE SHOP

Radio - Šaldytuvai

Įvairūs Daigtai Namams

TEL. 4-5775; 5-4730

56 WATER STREET WORCESTER, MASS.

MINDICK'S Mėsos ir Paukštienos Marketas

Šviežia Veršiena, Avienu

ir kitos mėsos

133 WATER GATVĖS, kampas Columbia

TEL. 4-7625

Nėra Geresnės, Kaip Šviežios Mėsos

WHITE'S 5 - 10 - \$1.00 Krautuvės

26 MILLBURY STREET (arti Kelley Aikštės)

Kojinės - žaislai - Drabužiai - Aukštos Rūšies Pirkiniai

Visuose Skyriuose ir Prieinamos Kaimos

Pirkite Savo Krautuvėje, kuri randasi kaimynystėje

MARIE'S BEAUTY SALON

80 VERNON STREET

TEL. 5-9272

Worcester, Mass.

Lanolin Tempo

Nuolatinis Sugarbiniavimas

SADICK Hardware & Paint Co.

Įrankiai - Stiklai - Dažai - Aliejai Šepetukai

Virtuvės Įrenginiai

Statytojų ir Dažytojų Reikmenys - Elektriniai Daigtai

Karo Pastatymas Nemokamai

303 HARDING GATVĖS WORCESTER, MASS.

TEL. 8-0842